

**Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego we Wschowie
według stanu na dzień 31.12.2019 roku**

INFORMACJE OGÓLNE

Bank Spółdzielczy we Wschowie z siedzibą we Wschowie, ul. Daszyńskiego 19, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2019 roku.

Na dzień 31.12.2019r. struktura organizacyjna przedstawiała się następująco:

- Centrala,
- 21 Oddziałów, z tego: 5 Oddziałów wiodących i 16 Oddziałów podporządkowanych,
- Punkty kasowe

Oddział Wiodący	Oddział Podporządkowany
I O/Wschowa	O/Sława, O/Szlichtyngowa, O/Leszno
O/Rawicz	O/Miejska Górka, O/Góra
O/Przemęt	O/Wijewo, O/Wolsztyn
O/Lubin	O/Chocianów, O/Rudna , O/Ścinawa, O/Prochowice
O/Głogów	O/Kotla, O/Grębocice, O/Nowa Sól, O/Zielona Góra, O/Polkowice

Oddziałami wiodącymi kierowali Dyrektorzy, a Oddziałami podporządkowanymi – Kierownicy Oddziałów.

Na koniec 2019r. Bank posiadał Punkty Kasowe w następujących miejscowościach: Wschowa, Niechlów, Mochy.

ZASADY I ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RYZYKAMI

Zasady zarządzania

Zgodnie ze Statutem Banku członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza Banku w głosowaniu tajnym.

Powołanie Prezesa następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje Rada Nadzorcza.

Powołanie pozostałych członków Zarządu następuje na wniosek Prezesa Zarządu.

Kandydaci na członków Zarządu podlegają ocenie odpowiedniości.

Ocena kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu (ocena indywidualna) oraz Zarządu Banku (ocena kolegiarna) dokonywana jest przez Radę Nadzorczą Banku, w oparciu o „Procedurę oceny odpowiedniości członków Zarządu, Zarządu, kandydatów na członków Zarządu oraz osób pełniących najważniejsze funkcje w Banku Spółdzielczym we Wschowie”.

Dokonując oceny Rada uwzględnia takie kryteria jak:

- wiedza, umiejętności i doświadczenie
- reputacja, uczciwość i etyczność
- niezależność osądu
- zdolność poświęcania wystarczającej ilości czasu na wykonywanie swoich obowiązków
- zbiorowa odpowiedniość Zarządu.

W 2019r. skład Zarządu Banku nie uległ zmianie.

Nadzór nad działalnością Banku we wszystkich obszarach jego działalności, zgodnie z uprawnieniami i obowiązkami określonymi w Statucie Banku, ustawach i regulacjach nadzorczych sprawowała Rada Nadzorcza.

W 2019r. skład Rady Nadzorczej Banku nie uległ zmianie.

Powołany w dniu 14.05.2018 r. przez Radę Nadzorczą 3 – osobowy Komitet Audytu monitorował proces sprawozdawczości finansowej, kontrolował i dokonywał oceny niezależności biegłego rewidenta, monitorował skuteczność systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem.

Komitet Audytu rekomendował Radzie Nadzorczej wybór firmy audytorskiej do odbioru bilansu Banku za rok 2019.

Wszyscy członkowie Komitetu Audytu spełnili ustawowy wymóg niezależności. Zasady funkcjonowania tego Komitetu określono w uchwalonym przez Radę „Regulaminie działania Komitetu Audytu w Banku Spółdzielczym we Wschowie”.

W 2019 r. odbyło się 6 posiedzeń Komitetu, podczas których analizowano sprawy przedkładane na posiedzenia Rady, dotyczące w szczególności zagadnień z obszaru ryzyk bankowych, finansów, zapewnienia zgodności oraz systemu kontroli wewnętrznej. Wydawane przez Komitet Audytu rekomendacje były przedkładane Radzie Nadzorczej.

Kwalifikacje członków Zarządu oraz Zarządu jako organu kolegialnego za rok 2019 zostały pozytywnie ocenione przez Radę Nadzorczą w 2020r.

Zarówno Członkowie Zarządu jak i Rady Nadzorczej Banku spełniali wymogi określone w art. 22aa Prawa bankowego, tj. posiadali wiedzę, umiejętności oraz doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, dające rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

Organizacja zarządzania

Bank Spółdzielczy we Wschowie wprowadził system zarządzania ryzykiem regulujący podział zadań i odpowiedzialności poszczególnych organów, jednostek organizacyjnych Banku i pracowników w ramach tego systemu, obejmujący identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wdrożył proces szacowania kapitału wewnętrznego zapewniający jego adekwatność do profilu ryzyka Banku. Sposób zarządzania ryzykiem opisuje „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym we Wschowie”, stanowiąca podstawę do opracowania procedur zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka uznanymi za istotne.

Do istotnych Bank zalicza ryzyka: kredytowe, kapitałowe, koncentracji zaangażowań, walutowe, stopy procentowej w księdze bankowej, operacyjne, płynności, braku zgodności i biznesowe.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w przyjętych przez Zarząd Banku procedurach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz zgodnie z przyjętym Regulaminem organizacyjnym Banku.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a)”);
 - b) działalność komórki do spraw zgodności;
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w lit. a), jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach:

- 1) poziomu pierwszego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Wydział Operacji Międzybankowych z wyłączeniem zadań wykonywanych przez koordynatora ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
 - b) Wydział Analiz Kredytowych;
 - c) Wydział Informatyki;

- d) Oddziały Banku wraz z podległymi im Punktami Kasowymi;
 - e) Wydział Produktów Bankowych;
 - f) Wydział Systemów Bankowych;
- 2) poziomu drugiego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
- a) Wydział Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości;
 - b) Wydział ds. zgodności i kontroli wewnętrznej;
 - c) Inspektor Ochrony Danych;
 - d) Główny Księgowy;
 - e) koordynator ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
 - f) Wydział Monitoringu Ekspozycji Kredytowych.

Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w lit. a), wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem:

1. Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym:
 - 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;
 - 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
 - 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
 - 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
 - 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
 - 6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
 - 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków na wszystkich poziomach;
 - 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka.
2. Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem, w tym:
 - 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
 - 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
 - 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
 - 4) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
 - 5) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
 - 6) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;

- 7) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
 - 8) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
- ponadto:
- 9) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.
3. Do zadań Komisji do spraw tworzenia rezerw celowych w procesie zarządzania ryzykiem należy ocena poprawności tworzenia rezerw celowych i proponowanie zmian wysokości rezerw.
 4. Do zadań Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami w procesie zarządzania ryzykiem należy ocenianie funkcjonowania dotychczasowych i nowych inwestycji kapitałowych Banku, kreowanie polityki zarządzania aktywami i pasywami, wyznaczanie planów i kontrola ich wykonania, a także koordynowanie zarządzania ryzykami bankowymi.
 5. Do zadań Komitetu Kredytowego w procesie zarządzania ryzykiem należy opiniowanie wniosków kredytowych oraz przedstawianie propozycji decyzji kredytowych osobom lub organom podejmującym decyzję kredytową w ramach posiadanych kompetencji.
 6. Do zadań Komitetu ds. IT i bezpieczeństwa Banku w procesie zarządzania ryzykiem należy pełnienie funkcji koordynująco-opiniodawczej w zakresie kształtowania polityki bezpieczeństwa informacji Banku, zarządzania ryzykiem IT, rozwoju systemów teleinformatycznych oraz polityki w zakresie zachowania ciągłości działania.
 7. Do szczególnych zadań Wydziału Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości w zakresie procesu zarządzania ryzykiem w Banku należy:
 - 1) opracowywanie procedur oceny procesu zarządzania ryzykiem w Banku, w tym weryfikacja definicji ryzyk uwzględnianych w procesie zarządzania ryzykiem oraz określanie ich istotności,
 - 2) wyliczanie regulacyjnego wymogu kapitałowego,
 - 3) szacowanie wewnętrznego wymogu kapitałowego i przygotowywanie raportów dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej,
 - 4) przegląd procedur i metodologii stosowanych w procesie zarządzania ryzykiem,
 - 5) monitorowanie i sporządzanie analiz narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka zgodnie z przyjętymi procedurami oraz usprawnianie procesu zarządzania ryzykami istotnymi i nieistotnymi,
 - 6) na podstawie szczegółowych analiz, proponowanie do przyjęcia przez Zarząd Banku limitów operacyjnych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
 8. Do zadań Wydziału Produktów Bankowych w zakresie procesu zarządzania ryzykiem należy:
 - 1) tworzenie zaplecza logistycznego do działalności depozytowo-rozliczeniowej i kredytowej poprzez nadzorowanie produktów bankowych znajdujących się w ofercie Banku, przygotowanie i wprowadzenie nowych produktów, tworzenie regulacji wewnętrznych oraz współuczestniczenie w zarządzaniu ryzykami związanymi z działalnością komórki,
 - 2) minimalizowanie ryzyka operacyjnego i ryzyka utraty reputacji poprzez wsparcie komórek organizacyjnych Banku w działaniach sprzedażowych.
 9. Do zadań Wydziału Systemów Bankowych w zakresie procesu zarządzania ryzykiem należy zapewnienie bezpieczeństwa administrowanych systemów bankowych oraz minimalizowanie ryzyka operacyjnego związane z tymi systemami.
 10. Do zadań Wydziału ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej w zakresie procesu zarządzania ryzykiem należy:
 - 1) przeprowadzanie kontroli wewnętrznej w zakresie ponoszonych ryzyk zgodnie z przyjętymi procedurami,
 - 2) ocena prawidłowości funkcjonowania procesu zarządzania ryzykami w Banku,

- 3) podejmowanie działań mających na celu zapewnienie zgodności działania Banku z prawem oraz przyjętymi standardami postępowania, a w szczególności identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka braku zgodności związanego z działalnością Banku,
- 4) pomiar i monitorowanie ryzyka utraty reputacji przez Bank.
11. Do zadań Wydziału Informatyki w zakresie procesu zarządzania ryzykiem należy zarządzanie bezpieczeństwem systemów informatycznych i komunikacyjnych Banku.
12. Do zadań Wydziału Kadr w zakresie procesu zarządzania ryzykiem należy realizacja celów zawartych w Polityce Kadrowej Banku.
13. Do zadań Wydziału Marketingu w zakresie procesu zarządzania ryzykiem należy budowanie pozytywnego wizerunku Banku oraz realizacja celów sprzedażowych przy udziale działań marketingowych uwzględniających profil ryzyka zatwierdzony przez Zarząd BS w procedurach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
14. Do zadań Wydziału Analiz Kredytowych w procesie zarządzania ryzykiem należy dokonywanie oceny ryzyka poszczególnych ekspozycji kredytowych i rekomendowanie ich udzielenia bądź nie udzielenia, udzielanie kredytów zgodnie z posiadanymi uprawnieniami.
15. Do zadań Wydziału Monitoringu Ekspozycji Kredytowych należy dokonywanie przeglądu klasyfikacyjnego portfela kredytowego, a także udział w procesie zarządzania ryzykiem.
16. Do zadań Wydziału Operacji i Rozliczeń Międzybankowych w zakresie procesu zarządzania ryzykiem należy:
 - 1) zapewnienie prawidłowości działania systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
 - 2) działalność operacyjna uwzględniająca przestrzeganie dopuszczalnych poziomów ryzyka płynności, stopy procentowej, walutowego oraz aktualnych zaleceń Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami.
 - 3) udział w procesie zarządzania ryzykiem.
17. Do zadań Wewnętrznej Służby Ochrony w zakresie zarządzania ryzykiem należy zapewnienie warunków ciągłego i niezakłóconego działania Banku poprzez zapewnienie bezpieczeństwa osób i mienia.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem kierownicy komórek organizacyjnych Banku sprawują kontrolę w zakresie występujących ryzyk oraz oceniają ich poziom, zgodnie z przyjętymi procedurami wewnętrznymi.

RYZIKO KREDYTOWE

Nadrzędnym celem zarządzania ryzykami w Banku, w tym ryzykiem kredytowym, jest zapewnienie bezpieczeństwa zgromadzonych środków. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank potencjalnych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ma na celu ograniczenie możliwości wystąpienia strat finansowych spowodowanych nie wywiązaniem się kontrahenta Banku ze zobowiązań wynikających z warunków umowy i realizowane jest poprzez zwiększenie bezpieczeństwa działalności kredytowej.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza: ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji, ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój portfela kredytowego;
- 2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 9%;
- 3) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 33%;
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku;

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych¹ zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 5,5% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- 3) rozwój portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie do wysokości nieprzekraczającej 490% kapitału uznanego Banku;

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych² (po wyłączeniu BS Kredyt) na poziomie nie wyższym od 10% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 3) rozwój portfela kredytów detalicznych do wysokości nie przekraczającej 60% kapitału uznanego Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza – która:
 - 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku;
 - 2) zatwierdza cele strategiczne, w tym apetyt na ryzyko w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
 - 3) udziela zgody na udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia podmiotom, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe oraz art. 46 §1 pkt 8 ustawy Prawo spółdzielcze.
2. Zarząd Banku:
 - 1) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem kredytowym;
 - 2) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, o których mowa powyżej;
 - 3) odpowiada za skuteczność zarządzania ryzykiem kredytowym;
 - 4) podejmuje decyzje kredytowe;
 - 5) akceptuje ustalenia/wyniki procesu monitoringu ekspozycji kredytowych, zgodnie z zapisami procedury dotyczącej klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków;
 - 6) odpowiada za przekazywanie Radzie Nadzorczej okresowej informacji z zakresu ryzyka kredytowego.
3. Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego, któremu podlegają: Wydział Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości oraz Wydział Monitoringu Ekspozycji Kredytowych.

¹ Według wartości bilansowej brutto.

² Według wartości bilansowej brutto.

4. Wiceprezes Zarządu zarządzający Pionem Handlowym w zakresie nadzoru nad działalnością handlową (sprzedażą kredytów), któremu podlegają: Wydział Produktów Bankowych, Wydział Systemów Bankowych, Wydział Marketingu, Dyrektor Sieci Sprzedaży oraz Oddziały Banku.
5. Wiceprezes Zarządu zarządzający Pionem Finansowym w zakresie nadzoru nad analizami kredytowymi i windykacją, któremu podlega: Wydział Analiz Kredytowych i Wydział Wierzytelności Trudnych.
6. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitet ZAP), który:
 - 1) opiniuje metody pomiaru i oceny portfelowego ryzyka kredytowego;
 - 2) opiniuje poziom limitów dla portfelowego ryzyka kredytowego;
 - 3) ocenia poziom portfelowego ryzyka kredytowego występującego w Banku i wydaje stosowne rekomendacje dla Zarządu.
7. Komitet Kredytowy – opiniuje wnioski kredytowe oraz udziela kredyty w ramach posiadanych kompetencji określonych w stosownych aktach wewnętrznych.
8. Komisja do spraw tworzenia rezerw celowych – w szczególności składa Zarządowi Banku wnioski dotyczące utworzenia lub rozwiązania rezerw celowych.
9. Wydział Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości wykonuje zadania związane z:
 - 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedur kredytowych obejmujących zarządzanie wszystkimi aspektami ryzyka kredytowego, przygotowywaniem propozycji zmian procedur dla Zarządu;
 - 2) zapewnieniem zgodności procedur ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - 3) opracowywaniem i aktualizowaniem podstawowych zasad oceny wartości zabezpieczeń;
 - 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - 5) dokonywaniem pomiaru ryzyka;
 - 6) sporządzaniem raportów dla Zarządu, Komitetu ZAP i Rady Nadzorczej.
10. Wydział Analiz Kredytowych wykonuje zadania związane z:
 - 1) analizą wniosków kredytowych, w tym oceną zdolności kredytowej i oceną adekwatności proponowanego zabezpieczenia w ramach posiadanych kompetencji, na zasadach określonych w odrębnych regulacjach Banku;
 - 2) przygotowaniem propozycji decyzji kredytowej;
 - 3) podejmowaniem decyzji kredytowych w ramach posiadanych kompetencji – dotyczy kredytów konsumenckich;
11. Wydział Monitoringu Ekspozycji Kredytowych wykonuje zadania związane z prowadzeniem monitoringu pojedynczych transakcji kredytowych (badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej i adekwatności zabezpieczeń oraz terminowości spłat) w ramach kompetencji Wydziału.
12. Wydział Produktów Bankowych wykonuje zadania związane z:
 - 1) opracowywaniem, wdrażaniem i modyfikowaniem produktów i procedur kredytowych;
 - 2) doskonaleniem metod i procedur oceny zdolności kredytowej oraz monitoringu.
13. Wydział Wierzytelności Trudnych wykonuje zadania związane z restrukturyzacją, windykacją oraz monitoringiem ekspozycji obsługiwanych przez Wydział.
14. Wydział Systemów Bankowych – implementuje rozwiązania przyjęte w metodach i procedurach do systemu transakcyjnego banku i programów wspomagających proces kredytowania.
15. Oddziały Banku wykonują zadania związane z:
 - 1) pozyskiwaniem klientów;
 - 2) gromadzeniem dokumentacji kredytowej do wniosku o kredyt;
 - 3) weryfikacją danych o klientach;
 - 4) dokonywaniem analizy zdolności i wiarygodności kredytowej, oceną jakości i adekwatności proponowanego zabezpieczenia i wydaniem odpowiedniej rekomendacji decyzji kredytowej w ramach kompetencji oddziału, na zasadach określonych w odrębnych regulacjach Banku i niezastrzeżonych dla Wydziału Analiz Kredytowych;
 - 5) przygotowaniem umów kredytowych;
 - 6) uruchamianiem kredytów;
 - 7) badaniem terminowości spłat kredytów;

- 8) bieżącym kontaktem z klientem;
- 9) restrukturyzacją kredytów znajdujących się na stanie oddziału.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego. Zarządzanie ryzykiem kredytowym portfela kredytowego Banku obejmuje działania polegające na dywersyfikacji ryzyka i kształtowaniu bezpiecznej struktury portfela, badaniu jakości portfela, przeprowadzaniu testów warunków skrajnych portfela kredytowego.

Działania w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane są za pomocą:

1. dywersyfikacji oraz monitorowania i raportowania ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji, związanej ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku:
 - wobec pojedynczych podmiotów oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
 Struktura zaangażowania kredytowego w duże ekspozycje kredytowe w rozbiciu na poszczególne kategorie ryzyka z wyszczególnieniem korekty wartości i rezerw celowych na dzień 31.12.2019r.:

Wyszczególnienie	Normalna	Pod obserwacją	Poniżej standardu	Wątpliwa	Stracona	Razem	Korekta wartości	Rezerwy
Ekspozycje powyżej 10% kapitału uznanego Banku	104 141 842,56	0,00	0,00	0,00	0,00	104 141 842,56	630 979,74	0,00

- w ten sam region gospodarczy (województwa),
Struktura zaangażowania kredytowego (wartość bilansowa brutto plus zobowiązania pozabilansowe) według regionu gospodarczego (województwa) w rozbiciu na poszczególne kategorie ryzyka z wyszczególnieniem korekty wartości, rezerw celowych oraz ekspozycji przeterminowanych (netto) na dzień 31.12.2019r.:

Wyszczególnienie	Normalna	Pod obserwacją	Poniżej standardu	Wątpliwa	Stracona	Razem	Korekta wartości	Rezerwy Odpisy	Ekspozycje przeterminowane netto
Dolnośląskie	290 681 234,49	7 254 280,92	1 979 024,98	320 610,41	18 928 251,69	319 163 402,49	3 203 410,47	13 033 420,76	13 337 930,52
Lubuskie	138 208 374,02	8 533 729,69	891 913,40	4 822 909,77	4 264 880,72	156 721 807,60	1 477 139,62	4 339 183,54	6 294 965,93
Wielkopolskie	381 722 108,22	12 226 634,14	965 367,97	1 444 887,69	6 376 477,59	402 735 475,61	3 785 373,57	6 235 394,73	5 156 669,49
Pozostałe	17 600 834,27	1 593 976,35	0,00	0,00	1 034 755,98	20 229 566,60	151 672,94	1 035 867,91	4 321,42
Razem	828 212 551,00	29 608 621,10	3 836 306,35	6 588 407,87	30 604 365,98	898 850 252,30	8 617 596,60	24 643 866,94	24 793 887,36

- w ten sam sektor gospodarczy (branże),
Struktura zaangażowania kredytowego (wartość bilansowa brutto plus zobowiązania pozabilansowe) według branż (podział wg klasyfikacji PKD 2007) w rozbiciu na poszczególne kategorie ryzyka z wyszczególnieniem korekty wartości, rezerw celowych oraz ekspozycji przeterminowanych (netto) na dzień 31.12.2019r.:

Wyszczególnienie	Normalna	Pod obserwacją	Poniżej standardu	Wątpliwa	Stracona	Razem	Korekta wartości	Rezerwy Odpisy	Ekspozycje przeterminowane
A. Rolnictwo	221 086 996,65	3 164 646,90	1 833 541,76	3 616 427,58	4 914 433,31	234 616 046,20	2 480 528,69	5 295 059,30	2 561 717,23
B. Górnictwo i wydobywanie	4 221 693,76	0,00	0,00	0,00	0,00	4 221 693,76	29 214,59	0,00	700,30
C. Przetwórstwo przemysłowe	67 469 747,27	3 576 633,03	0,00	387 701,57	10 138 267,87	81 572 349,74	428 469,54	4 503 459,29	6 372 236,69
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3 727 304,98	5 846 028,17	0,00	32 281,33	20 249,24	9 625 863,72	53 060,90	36 385,56	765,35
F. Budownictwo	79 282 762,66	1 709 976,35	0,00	194 185,12	1 527 767,77	82 714 691,90	599 135,14	1 350 259,05	2 826 840,02

G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	81 575 070,17	1 315 807,42	976 504,77	275 061,90	2 627 044,89	86 769 489,15	544 156,96	2 018 489,21	5 135 249,28
H. Transport i gospodarka magazynowa	9 311 014,60	233 960,22	0,00	1 804 177,89	42 209,12	11 391 361,83	80 463,17	318 952,96	2 002 750,23
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	10 143 662,21	17 804,29	0,00	0,00	18 921,73	10 180 388,23	69 620,32	18 921,73	87,67
J. Informacja i komunikacja	700 076,39	0,00	0,00	0,00	158 766,91	858 843,30	10 755,84	158 766,91	0,00
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12 712 719,06	0,00	0,00	0,00	19 020,70	12 731 739,76	37 758,76	40 203,86	19 977,39
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	87 595 592,85	10 613 888,51	0,00	0,00	0,00	98 209 481,36	834 907,23	0,00	0,00
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7 456 242,22	22 789,13	0,00	0,00	117 667,48	7 596 698,83	59 619,09	53 837,42	429 998,81
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 435 051,13	0,00	0,00	0,00	21 407,37	1 456 458,50	15 764,59	18 852,37	3 037,48
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	22 414 862,07	0,00	0,00	0,00	70 532,71	22 485 394,78	7 208,44	1 883,57	68 649,14
P. Edukacja	1 365 485,65	0,00	0,00	0,00	0,00	1 365 485,65	16 433,29	0,00	0,00
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12 341 283,37	2 343 228,53	0,00	0,00	2 025 331,09	16 709 842,99	87 841,56	2 025 331,09	1 060 644,07
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2 052 793,67	0,00	0,00	0,00	0,00	2 052 793,67	2 711,01	0,00	0,00
S. Pozostała działalność usługowa	2 508 522,62	0,00	0,00	66 479,08	0,00	2 575 001,70	26 854,66	33 239,54	39 207,08
Razem	627 400 881,33	28 844 762,55	2 810 046,53	6 376 314,47	21 701 620,19	687 133 625,07	5 384 503,78	15 873 641,86	20 521 860,74

- wobec tego samego produktu lub grupy produktów,

Struktura zaangażowania kredytowego (wartość bilansowa brutto plus zobowiązania pozabilansowe) w ten sam rodzaj produktu lub grupę produktów w rozbiciu na poszczególne kategorie ryzyka z wyszczególnieniem korekty wartości, rezerw celowych oraz ekspozycji przeterminowanych (netto) na dzień 31.12.2019r.:

Wyszczególnienie	Normalna	Pod obserwacją	Poniżej standardu	Wątpliwa	Stracona	Razem	Korekta wartości	Rezerwy Odpisy	Ekspozycje przeterminowane netto
Finansujące deficyt budżetowy	8 882 371,64	0,00	0,00	0,00	0,00	8 882 371,64	1 622,24	0,00	0,00
Gwarancje	1 550 176,46	241 264,50	0,00	0,00	0,00	1 791 440,96	0,00	0,00	0,00
Inwestycyjne	309 420 826,26	19 996 417,61	1 936 094,17	4 108 264,30	5 020 952,79	340 482 555,13	3 407 376,81	4 518 117,19	5 533 252,40
Karty kredytowe	3 642 652,98	0,00	0,00	0,00	112 145,09	3 754 798,07	0,00	111 145,09	187 888,04
Kredyt w rachunku bieżącym	98 608 166,01	2 455 836,67	62 654,01	1 468 317,96	7 063 325,36	109 658 300,01	0,00	2 042 999,93	9 854 262,58
Kredyty mieszkaniowe	156 270 342,02	562 852,50	940 211,28	212 093,40	1 592 419,37	159 577 918,57	1 559 688,07	1 710 138,82	972 888,58
Kredyty na cele konsumpcyjne	35 911 948,51	0,00	0,00	0,00	1 912 815,31	37 824 763,82	1 476 517,45	1 912 806,17	2 405 797,66
Limity w ROR	3 122 215,26	0,00	0,00	0,00	245 417,53	3 367 632,79	0,00	245 083,67	20 478,66
Obrotowe	175 257 116,67	4 989 233,13	811 298,35	799 732,21	8 671 713,29	190 529 093,65	1 625 726,47	8 661 025,99	3 644 895,13
Pozostałe	1 224 333,94	0,00	0,00	0,00	4 771 503,09	5 995 837,03	53 279,61	4 777 455,91	309 760,20
Pożyczki hipoteczne	34 322 401,25	1 363 016,69	86 048,54	0,00	1 214 074,15	36 985 540,63	493 385,95	665 094,17	1 864 664,12
Razem	828 212 551,00	29 608 621,10	3 836 306,35	6 588 407,87	30 604 365,98	898 850 252,30	8 617 596,60	24 643 866,94	24 793 887,37

- w ten sam rodzaj zabezpieczenia;

Struktura zaangażowania kredytowego (wartość bilansowa brutto plus zobowiązania pozabilansowe) w ten sam rodzaj zabezpieczenia w rozbiciu na poszczególne kategorie ryzyka na dzień 31.12.2019r.:

Wyszczególnienie	Normalna	Pod obserwacją	Poniżej standardu	Wątpliwa	Stracona	Razem
Poręczenia (w tym weksłowe)	112 809 236,15	6 171 477,96	389 501,64	589 560,00	4 287 025,20	124 246 800,95
Zastaw rejestrowy	15 471 262,70	1 397 494,15	0,00	539 777,60	195 214,70	17 603 749,15
Przewłaszczenie	9 288 793,67	759 694,52	32 785,80	0,00	505 411,13	10 586 685,12
Kaucja	84 312,93	62 088,08	0,00	0,00	0,00	146 401,01
Blokada środków na rachunku bankowym	169 693,42	62 088,08	0,00	0,00	0,00	231 781,50
Cesja wierzytelności	6 308 713,20	8 054,04	0,00	0,00	1 399 213,25	7 715 980,49
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	158 446 394,64	606 141,32	1 036 503,56	271 170,36	1 693 486,87	162 053 696,75
Hipoteka na nieruchomości niemieszkalnej	382 733 776,05	17 795 372,58	1 687 808,85	4 970 920,86	11 114 586,58	418 302 464,92
Gwarancja	14 247 270,19	2 385 441,42	22 030,81	62 248,46	0,00	16 716 990,88
Ubezpieczenie kredytu	1 324 534,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 324 534,00
Ubezpieczenie kredytobiorcy na życie	42 753 940,08	311 922,94	61 958,00	8 547,33	787 147,82	43 923 516,17
Pozostałe zabezpieczenia	84 574 623,97	48 846,01	605 717,69	146 183,26	10 622 280,43	95 997 651,36
Razem	828 212 551,00	29 608 621,10	3 836 306,35	6 588 407,87	30 604 365,98	898 850 252,30

2. monitorowania i raportowania jakości, struktury i dynamiki portfela (badanie jakości, struktury i dynamiki kredytów w poszczególnych produktach, ich grupach, branżach, w tym detalicznych ekspozycji kredytowych i ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie);
3. monitorowania i raportowania adekwatności dokonywanych odpisów i wielkości tworzonych rezerw na należności zagrożone oraz pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw celowych;
4. monitorowania i raportowania poziomu i dynamiki ekspozycji zagrożonych, ich struktury;
5. monitorowania i raportowania poziomu i dynamiki należności przeterminowanych;
6. monitorowania i raportowania kredytów udzielanych osobom, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe;
7. monitorowania wielkości wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz poziomu współczynnika wypłacalności;
8. monitorowania i ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko i wynik finansowy Banku;
9. monitorowania i analizę jakości i skuteczności stosowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, w tym w formie ubezpieczenia;
10. monitorowania i raportowania poziomu ekspozycji nieobsługiwanych (NPE) i restrukturyzowanych (FBE), w tym ocenę udziału kredytów nieobsługiwanych i restrukturyzowanych w portfelu kredytowym oraz wskaźnik Texas;
11. monitorowania skuteczności działań windykacyjnych;
12. monitorowania poziomu wskaźników LtV ekspozycji kredytowych;
13. przeprowadzania testów warunków skrajnych;
14. ustanawiania, monitorowania i oceny realizacji przyjętych limitów zaangażowań, w tym z tytułu dużych i indywidualnie istotnych zaangażowań, detalicznych ekspozycji kredytowych, ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości i zabezpieczonych hipotecznie.

Na proces zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji składa się:

1. w ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem:
 - pozyskanie klienta i zgromadzenie dokumentacji do wniosku kredytowego,
 - podjęcie decyzji kredytowej, zawarcie umowy i uruchomienie kredytu;
2. w ramach identyfikacji ryzyka w związku z udzieleniem kredytu:
 - ocena zdolności kredytowej i jakości zaproponowanego zabezpieczenia,
 - wydanie propozycji podjęcia decyzji kredytowej;

3. w ramach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego:
 - badanie terminowości spłat zaangażowań klientów wobec Banku,
 - ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami,
 - wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna” kategorii ryzyka;
 - badanie przestrzegania limitów jednostkowych na ekspozycje kredytowe,
 - ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń;
4. w ramach funkcjonowania mechanizmów kontrolnych Bank:
 - stosuje standardy kredytowe przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, przy czym standardy kredytowe to określone zasady kredytowania i normy zawarte w odpowiednich regulacjach kredytowych,
 - ogranicza wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity zaangażowań,
 - stosuje odpowiedni podział zadań i kompetencji w procesach identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego oraz w podejmowaniu decyzji kredytowych.

Wydział Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości sporządza na potrzeby Zarządu w cyklach miesięcznych raport podstawowy dotyczący zarządzania ryzykiem kredytowym i w cyklach kwartalnych raport rozszerzony dotyczący zarządzania ryzykiem kredytowym (w tym ryzykiem koncentracji), testy warunków skrajnych w obszarze ryzyka kredytowego, zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzykiem ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz w cyklach rocznych pozostałe testy warunków skrajnych.

Raporty są prezentowane Radzie Nadzorczej Banku w cyklach kwartalnych w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym (w tym ryzykiem koncentracji i testy warunków skrajnych w obszarze ryzyka kredytowego) oraz ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, a także w zakresie ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. W cyklach rocznych realizowane są testy warunków skrajnych.

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Na potrzeby sprawozdawczości obowiązkowej jako należność przeterminowaną Bank uznaje należność z niespłaconą, w określonych w umowie terminach, kwotą odsetek lub kwot rat kapitałowych. Jako okres przeterminowania Bank przyjmuje okres od wynikającego z umowy terminu zapadalności (określonego terminu spłaty raty, odsetek lub całej należności) do dnia bilansowego. Długość okresu przeterminowania dla należności spłacanych w ratach Bank przyjmuje okres od daty zapadalności najwcześniejszej raty, w przypadku której nastąpiło opóźnienie spłaty.

Na potrzeby sprawozdawczości zarządczej za należność przeterminowaną Bank uznaje należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą w terminie. Ekspozycjami zagrożonymi są należności klasyfikowane do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”, zgodnie z kryteriami określonymi w wyżej wymienionym Rozporządzeniu Ministra Finansów.

Ekspozycje kredytowe Bank klasyfikuje na podstawie:

- 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
 - a) ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
 - b) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
 - 2) dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
 - a) terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
 - b) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika,
- w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych.

Rezerwy/odpisy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do: kategorii „normalne” (w zakresie ekspozycji

kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych), kategorii „pod obserwacją”, grupy „zagrożone”, w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Wartość kredytów zagrożonych (brutto + zobowiązania pozabilansowe) wraz z wielkością korekt wartości, rezerw w podziale na podmioty:

PODMIOT	Zagrożone (WBB) + zobowiązania pozabilansowe	Korekta wartości	Rezerwy/Odpisy	Ekspozycje zagrożone (netto) + zobowiązania pozabilansowe
1. Gospodarstwa domowe	25 523 010,74	92 210,28	18 885 327,38	6 637 683,36
2. MŚP	15 506 069,46	42 333,92	5 758 539,56	9 747 529,90
3. Przedsiębiorstwa duże	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Instytucje niekomercyjne	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Budżet	0,00	0,00	0,00	0,00
Suma końcowa	41 029 080,20	134 544,20	24 643 866,94	16 385 213,26

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową Bank rezerwy/odpisy tworzy w ścisłej korelacji z rozpoznany ryzykiem, tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

W ramach pomiaru ryzyka kredytowego (w tym ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie) oraz ryzyka koncentracji Wydział Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości we współpracy z Wydziałem Monitoringu Ekspozycji Kredytowych przeprowadza testy warunków skrajnych w zakresie badania wpływu wzrostu stóp procentowych, zmian na rynku nieruchomości, zmian warunków makroekonomicznych na wynik finansowy i jakość portfela kredytowego Banku.

Stosowane techniki ograniczania ryzyka kredytowego

W celu ograniczania ryzyka kredytowego, w Banku obowiązują regulacje i procedury, w oparciu o które Bank przyjmuje, wycenia oraz monitoruje zabezpieczenia ekspozycji kredytowych. Zabezpieczenie ma na celu zapewnienie Bankowi zwrotu przysługującej mu w stosunku do klienta wierzytelności, w przypadku gdyby nie dokonał on spłaty tej wierzytelności w terminie ustalonym w umowie. Bank dąży do ustanowienia zabezpieczenia rzeczowego, w tym hipoteki na nieruchomości, będącego własnością kredytobiorcy, a dopiero wówczas, gdy to nie jest możliwe, dopuszczalne jest ustanowienie zabezpieczenia będącego własnością osoby trzeciej i poddanie tych ekspozycji szczególnej uwadze. Podstawową zasadą w procesie ustanawiania zabezpieczenia jest dążenie do zabezpieczenia całej kwoty kredytu, odsetek, prowizji i kosztów Banku związanych z udzielonym kredytem przez cały okres obowiązywania umowy kredytowej.

Analiza ryzyka związanego z zabezpieczeniem ekspozycji kredytowej wykonywana jest na etapie analizy wniosku o produkt kredytowy i cyklicznie w ramach monitoringu kredytowego i monitoringu zabezpieczeń. Zabezpieczenia ekspozycji kredytowych dokonywane są w stopniu adekwatnym do oceny ryzyka kredytowego, sytuacji ekonomicznej klienta oraz wysokości, charakteru i okresu trwania transakcji.

W procesie podejmowania decyzji kredytowej oraz podczas monitoringu Bank określa wartość zabezpieczenia rzeczowego w oparciu o jego wartość rynkową biorąc pod uwagę ograniczenia prawne, ekonomiczne oraz inne mogące wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się banku z przedmiotu zabezpieczenia.

Bank może stosować wszystkie rodzaje prawnych form zabezpieczeń, a w szczególności: weksel własny in blanco (zabezpieczenie obligatoryjne), poręczenie wekslowe (awal), przelew (cesja) wierzytelności, przewłaszczenie na zabezpieczenie, zastaw rejestrowy, zastaw finansowy, kaucję, blokadę środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych, hipotekę, oświadczenie patronackie, przystąpienie do długu, pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym, przejęcie długu,

gwarancję bankową, w tym gwarancję BGK. Bank może również stosować inne zabezpieczenia przewidziane przepisami prawa oraz zwyczajami przyjętymi w obrocie krajowym i zagranicznym. Można stosować jedną lub więcej form zabezpieczenia tego samego kredytu.

Bank ustala zabezpieczenia ekspozycji kredytowej w porozumieniu z ustanawiającym zabezpieczenie biorąc pod uwagę między innymi:

- 1) rodzaj i wysokość zobowiązania oraz okres na jaki środki zostają przekazane,
- 2) status prawny ustanawiającego,
- 3) sytuację finansową i gospodarczą ustanawiającego oraz podmiotów powiązanych z nim kapitałowo i organizacyjnie,
- 4) istnienie powiązań organizacyjnych lub gospodarczych pomiędzy kredytobiorcą a ustanawiającym będącym osobą trzecią,
- 5) typowe oraz indywidualne ryzyko związane z udzieleniem kredytu/pożyczki/gwarancji,
- 6) cechy danego zabezpieczenia wynikające z dotyczących go przepisów prawa oraz umów o ustanowienie zabezpieczenia (np. sposób ustanowienia zabezpieczenia, przesłanki i zakres odpowiedzialności wynikającej z zabezpieczenia, sposób realizacji uprawnień banku),
- 7) przewidywany nakład pracy banku oraz związane z ustanowieniem zabezpieczenia koszty banku oraz klientów banku,
- 8) realną możliwość oraz długość przewidywanego terminu pełnego zaspokojenia roszczeń banku z przyjętego zabezpieczenia,
- 9) istniejące już obciążenia na rzeczy mającej stanowić przedmiot zabezpieczenia (w przypadku zabezpieczeń rzeczowych) oraz zadłużenie ustanawiającego (w przypadku zabezpieczenia osobistego),
- 10) rynkową wartość zabezpieczenia,
- 11) realną możliwość zaspokojenia się banku z proponowanych zabezpieczeń w trakcie postępowania egzekucyjnego lub upadłościowego.

Uruchomienie kredytu może nastąpić po ustanowieniu przez kredytobiorcę i uprawomocnieniu się zabezpieczenia zwrotu kredytu wraz z odsetkami i innymi kosztami.

W przypadku zabezpieczenia kredytu w postaci hipoteki lub zastawu rejestrowego, uruchomienie kredytu może nastąpić przed ustanowieniem i uprawomocnieniem się tych zabezpieczeń pod warunkiem:

- 1) wysłania przez bank do Sądu Rejonowego, listem poleconym, wniosku o wpis hipoteki do księgi wieczystej lub wniosku o utworzenie księgi wieczystej i wpis hipoteki oraz przedłożenia przez klienta dowodu uiszczenia opłaty sądowej od wniosku oraz dowodu uiszczenia podatku od czynności cywilnoprawnych (od ustanowienia hipoteki),
- 2) podpisania umowy zastawu rejestrowego oraz wysłania przez bank do Sądu Rejonowego, listem poleconym, wniosku o wpis zastawu do rejestru zastawów, a także przedstawienia przez klienta potwierdzenia uiszczenia opłaty sądowej od wniosku.

Wniosek o wpis hipoteki lub zastawu rejestrowego, o którym mowa powyżej, może zostać złożony przez klienta, przy czym uruchomienie kredytu może nastąpić po przedłożeniu w banku potwierdzenia złożenia przez klienta wniosku. Potwierdzeniem złożenia przez klienta wniosku o wpis hipoteki/zastawu rejestrowego, może być dokument stwierdzający nadanie przez klienta listu poleconego do Sądu Rejonowego wraz z potwierdzeniem jego odbioru przez sąd.

Na zasadach określonych w regulacjach wewnętrznych, Bank prowadzi monitoring zabezpieczeń, w ramach którego ocenia, czy przyjęte zabezpieczenia są ustanowione prawnie skutecznie, ich aktualną wartość i możliwość realizacji.

Bank dokonuje przeglądu stanu i wartości prawnych zabezpieczeń wierzytelności nie rzadziej niż z częstotliwością określoną w obowiązujących regulacjach Banku oraz:

- 1) w odniesieniu do wartości zabezpieczeń rzeczowych z częstotliwością większą niż określona w obowiązujących regulacjach Banku w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych,
- 2) w odniesieniu do wartości zabezpieczeń finansowych za każdym razem, gdy Bank uzna, że nastąpiło znaczne zmniejszenie wartości rynkowej zabezpieczenia.

Materiałami dotyczącymi oceny wartości zabezpieczeń są m.in.:

- 1) wyceny nieruchomości i środków trwałych sporządzone przez uprawnionych rzeczoznawców,
- 2) dane z Systemu AMRON,
- 3) dokumentacja projektowa, kosztorys,
- 4) umowa sprzedaży,
- 5) wartość przedmiotu z polisy ubezpieczenia,
- 6) opisy sporządzone podczas wizyt u kredytobiorcy,
- 7) inne dostępne dane z rynku, statystyki itp..

W okresie kredytowania Bank może żądać zmiany lub ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu w przypadkach określonych w procedurach dla poszczególnych produktów oraz wskazanych w umowie z klientem.

W okresie kredytowania, w razie spłaty części kredytu Bank może, na wniosek ustanawiającego wyrazić zgodę na zwolnienie niektórych zabezpieczeń, o ile:

- 1) pozostałe zabezpieczenia w pełni zabezpieczają spłatę kredytu oraz
- 2) istnieją przesłanki do przyjęcia, że pozostała część kredytu zostanie spłacona w sposób określony w umowie kredytowej.

W przypadku, gdy obok poręczenia cywilnego/wekslowego ustanawiane są inne zabezpieczenia, nie jest możliwe zwolnienie tych zabezpieczeń przed spłatą kredytu przez kredytobiorcę, bez zgody poręczyciela/poręczycieli.

Głównymi rodzajami zabezpieczeń przyjętymi przez Bank według stanu na 31.12.2019r. są:

Lp.	Rodzaj zabezpieczenia	Odsetek portfela kredytowego zabezpieczonego danym rodzajem zabezpieczeń
1	Hipoteka na nieruchomości niemieszkalnej	46,54%
2	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	18,03%
3	Poręczenie (w tym wekslowe)	13,82%
4	Pozostałe zabezpieczenia	10,68%
5	Ubezpieczenie kredytobiorcy na życie	4,89%
6	Zastaw rejestrowy	1,96%
7	Gwarancja	1,86%
8	Przewłaszczenie	1,18%
9	Cesja wierzytelności	0,86%
10	Ubezpieczenie kredytu	0,15%
11	Blokada środków na rachunku bankowym	0,02%
12	Kaucja	0,01%

*wartość ekspozycji kredytowej zabezpieczonej danym rodzajem zabezpieczenia wyliczana jest jako iloczyn udziału wartości danego zabezpieczenia w łącznej wartości zabezpieczeń (ustalonych na podstawie obowiązujących w Banku zasad wyceny zabezpieczeń) i kwoty ekspozycji kredytowej, przy czym w przypadku hipoteki jako wartość zabezpieczenia przyjmuje się kwotę wpisu hipoteki do księgi wieczystej.

W celu ograniczenia ryzyka związanego z wystąpieniem mniejszej niż założona przez Bank skuteczności odzyskiwania należności kredytowych Bank raz w roku dokonuje przeglądu skuteczności procesu oceny wartości zabezpieczeń rzeczowych i monitorowania ich wartości poprzez porównanie wartości ustalonej przez bank z ich wysokością odzyskaną w drodze egzekucji z zabezpieczenia lub w wyniku sprzedaży w porozumieniu z kredytobiorcą.

Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI)

Zgodnie z regulacjami Wydziału Produktów Bankowych ocenę jakościową klienta, który jest klientem prowadzącym pełną sprawozdawczość finansową, przeprowadza się na podstawie oceny mierników jakościowych, a w szczególności oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej³ (jeżeli

³ O której mowa w art. 4 ust.1 pkt 98 rozporządzenia CRR

Bank posiada klientów z takimi ocenami). Ponadto gwarancja lub poręczenie funduszu poręczeniowego posiadającego rating przyznany przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej na poziomie inwestycyjnym oraz bezwarunkowa cesja wierzytelności od kontrahentów mających siedzibę w państwach OECD, w przypadku gdy wierzytelność jest bezsporna i nieprzeterminowana oraz kontrahent posiada rating przyznany przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej na poziomie inwestycyjnym mogą stanowić pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów w przypadku ekspozycji kredytowych innych niż pożyczki i kredyty detaliczne. Zabezpieczenie w postaci gwarancji lub poręczenia funduszu poręczeniowego posiadającego rating przyznany przez uznaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej na poziomie inwestycyjnym umożliwia zastąpienie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej wystawcy zabezpieczenia.

Bank dotychczas nie korzystał z tych ocen.

Informacje w podziale na kategorie ekspozycji kredytowych

Metoda standardowa jest metodą jaką stosuje Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego stanowiącego wsparcie bieżącej i przeszłej działalności Banku.

Zestawienie zawierające kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej z klas ekspozycji:

Wyszczególnienie	Wymóg kapitałowy
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	775 077,51
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	427 376,85
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	92 467,92
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00
Ekspozycje wobec instytucji	0,00
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	19 153 845,10
Ekspozycje detaliczne	15 161 194,39
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	12 623 868,00
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 603 061,01
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	174 071,62
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	668 443,40
Ekspozycje kapitałowe	1 884 815,66
Inne pozycje	2 684 467,96
Razem kwota wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego	55 248 689,43
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	7 093 195,52
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego	0,00
Całkowity wymóg kapitałowy	62 341 884,95

Bank przyjmuje, iż kategorie ekspozycji kredytowych, które stanowią przynajmniej 40% portfela ekspozycji wyznaczają istotne kategorie ekspozycji kredytowych. Kategorie ekspozycji spełniające wyżej wskazany warunek w Banku nie występują.

Struktura ekspozycji kredytowych na 31.12.2019 r. w podziale według typu kontrahenta:

- Struktura zaangażowania Banku wobec sektora finansowego:

Typ kontrahenta	Należność	Wartość w zł
Banki	Kredyty i inne należności (kapitał)	336 655 235,63
	Odsetki	112 739,08
	Korekty wartości	0,00

	Zobowiązania pozabilansowe	0,00
	Rezerwy	0,00
Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	Kredyty i inne należności (kapitał)	218 070,29
	Odsetki	0,00
	Korekty wartości	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00
	Rezerwy	218 070,29
Pomocnicze instytucje finansowe	Kredyty i inne należności (kapitał)	0,00
	Odsetki	0,00
	Korekty wartości	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00
	Rezerwy	0,00
Instytucje ubezpieczeniowe	Kredyty i inne należności (kapitał)	0,00
	Odsetki	0,00
	Korekty wartości	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00
	Rezerwy	0,00
Razem	Kredyty i inne należności (kapitał)	336 873 305,92
	Odsetki	112 739,08
	Korekty wartości	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00
	Rezerwy	218 070,29
	Należności netto	336 767 974,71

- Struktura zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego:

Typ kontrahenta	Należność	Wartość w zł
Przedsiębiorstwa państwowe (0)	Kredyty (kapitał)	0,00
	Odsetki	0,00
	Pozostałe należności	0,00
	Korekty wartości	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00
	Rezerwy	0,00
Przedsiębiorstwa prywatne (spółki prawa handlowego) (1)	Kredyty (kapitał)	306 470 159,77
	Odsetki	2 975 310,71
	Pozostałe należności	37 203,21
	Korekty wartości	2 288 900,89
	Zobowiązania pozabilansowe	47 345 806,64
	Rezerwy	5 758 539,56
Przedsiębiorcy indywidualni (3)	Kredyty (kapitał)	84 563 583,36
	Odsetki	1 377 394,98
	Pozostałe należności	50 266,07
	Korekty wartości	683 124,92
	Zobowiązania pozabilansowe	9 107 940,46
	Rezerwy	5 069 958,01
Osoby prywatne (4)	Kredyty (kapitał)	199 306 449,66
	Odsetki	4 577 870,83
	Pozostałe należności	170 701,90
	Korekty wartości	3 233 092,82
	Zobowiązania pozabilansowe	10 894 697,66
	Rezerwy	8 770 225,08
Rolnicy indywidualni (2)	Kredyty (kapitał)	179 040 357,68
	Odsetki	2 706 319,74
	Pozostałe należności	33 000,95
	Korekty wartości	2 222 122,16
	Zobowiązania pozabilansowe	16 074 956,31
	Rezerwy	5 045 144,29
Instytucje niekomercyjne (6)	Kredyty (kapitał)	17 293 639,85
	Odsetki	44 993,02
	Pozostałe należności	1 192,31
	Korekty wartości	181 301,26
	Zobowiązania pozabilansowe	1 043 712,15
	Rezerwy	0,00
Razem	Kredyty (kapitał)	786 674 190,32
	Odsetki	11 681 889,28
	Pozostałe należności	292 364,44
	Korekty wartości	8 608 542,05
	Zobowiązania pozabilansowe	84 467 113,22
	Rezerwy	24 643 866,94
	Należności netto	765 396 035,05

- Struktura zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego:

Typ kontrahenta	Należność	Wartość w zł
Instytucje rządowe	Kredyty (kapitał)	0,00
	Odsetki	0,00
	Pozostałe należności	0,00
	Korekty wartości	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00
	Rezerwy	0,00
Instytucje samorządowe	Kredyty (kapitał)	24 137 188,48
	Odsetki	214 761,10
	Pozostałe należności	342,06
	Korekty wartości	9 054,55
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00
	Rezerwy	0,00
Fundusze ubezpieczeń społecznych	Kredyty (kapitał)	0,00
	Odsetki	0,00
	Pozostałe należności	0,00
	Korekty wartości	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00
	Rezerwy	0,00
Razem	Kredyty (kapitał)	24 137 188,48
	Odsetki	214 761,10
	Pozostałe należności	342,06
	Korekty wartości	9 054,55
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00
	Rezerwy	0,00
	Należności netto	24 343 237,09

Strukturę aktywów bilansowych wg wartości nominalnej bez odsetek według okresów zapadalności według stanu na dzień 31.12.2019 r. przedstawia poniższa tabela:

Zapadalność w okresie	Razem
Bez określonego terminu	297 652 526,18
Do 1 miesiąca	303 905 430,08
Powyżej 1 do 3 miesięcy	24 957 994,92
Powyżej 3 do 6 miesięcy	57 789 139,22
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	111 641 883,53
Powyżej 1 roku do 2 lat	97 394 101,80
Powyżej 2 do 5 lat	187 953 903,14
Powyżej 5 do 10 lat	171 650 416,90
Powyżej 10 do 20 lat	111 021 931,07
Powyżej 20 lat	29 010 384,59
	1 392 977 711,43

Rozkład ekspozycji w podziale na typ kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP według stanu na 31.12.2019 roku przedstawia poniższa tabela:

Kategoria ekspozycji kontrahenta	Łączna wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji MŚP
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	191 911 829,00	19 867 655,00
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	26 711 053,00	0,00
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2 311 698,00	0,00
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00	0,00
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00	0,00
Ekspozycje wobec instytucji	325 591 642,00	0,00
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	282 649 286,00	251 434 717,00
Ekspozycje detaliczne	283 624 074,00	129 934 903,00
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	192 188 702,00	62 611 760,00
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	20 003 406,00	11 862 262,00
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	1 450 597,00	0,00
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00

Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00	0,00
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	8 355 543,00	0,00
Ekspozycje kapitałowe	17 430 998,00	0,00
Inne pozycje	48 228 397,00	0,00
Razem	1 400 457 225,00	475 711 297,00

Pozostałe informacje dotyczące ryzyka kredytowego

Na potrzeby sprawozdawczości obowiązkowej jako należność przeterminowaną Bank uznaje należność z niespłaconą, w określonych w umowie terminach, kwotą odsetek lub kwot rat kapitałowych. Jako okres przeterminowania Bank przyjmuje okres od wynikającego z umowy terminu zapadalności (określonego terminu spłaty raty, odsetek lub całej należności) do dnia bilansowego. Długość okresu przeterminowania dla należności spłacanych w ratach Bank przyjmuje, okres od daty zapadalności najwcześniejszej raty, w przypadku, której nastąpiło opóźnienie spłaty.

Należności zagrożone to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do grupy „zagrożone”, w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”, o których mowa w przepisach w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków).

Kwoty ekspozycji kredytowych przeterminowanych i zagrożonych oraz salda korekt wartości i rezerw według stanu na 31.12.2019 r. w podziale na sektor i typ kontrahenta przedstawia poniższa tabela.

• Sektor finansowy

Typ kontrahenta	Należność	Ekspozycje przeterminowane	Ekspozycje zagrożone
Banki	Kredyty i inne należności (kapitał)	0,00	0,00
	Odsetki	0,00	0,00
	Korekty wartości	0,00	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	0,00	0,00
Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	Kredyty i inne należności (kapitał)	218 070,29	218 070,29
	Odsetki	0,00	0,00
	Korekty wartości	0,00	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	218 070,29	218 070,29
Pomocnicze instytucje finansowe	Kredyty i inne należności (kapitał)	0,00	0,00
	Odsetki	0,00	0,00
	Korekty wartości	0,00	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	0,00	0,00
Instytucje ubezpieczeniowe	Kredyty i inne należności (kapitał)	0,00	0,00
	Odsetki	0,00	0,00
	Korekty wartości	0,00	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	0,00	0,00
Razem	Kredyty i inne należności (kapitał)	218 070,29	218 070,29
	Odsetki	0,00	0,00
	Korekty wartości	0,00	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	218 070,29	218 070,29
	Należności netto	0,00	0,00

• Sektor niefinansowy

Typ kontrahenta	Należność	Ekspozycje przeterminowane	Ekspozycje zagrożone
Przedsiębiorstwa państwowe (0)	Kredyty (kapitał)	0,00	0,00
	Odsetki	0,00	0,00
	Pozostałe należności	0,00	0,00
	Korekty wartości	0,00	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	0,00	0,00
Przedsiębiorstwa prywatne (spółki prawa handlowego) (1)	Kredyty (kapitał)	14 864 988,78	12 695 530,42
	Odsetki	2 821 310,08	2 824 186,70
	Pozostałe należności	25 686,66	22 807,74
	Korekty wartości	61 410,91	42 333,92
	Zobowiązania pozabilansowe	14 705,99	5 878,52

	Rezerwy	5 708 994,48	5 758 539,56
Przedsiębiorcy indywidualni (3)	Kredyty (kapitał)	9 661 095,58	6 590 218,64
	Odsetki	1 340 725,58	1 324 757,80
	Pozostałe należności	39 554,53	35 597,59
	Korekty wartości	24 037,76	15 183,32
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	4 944 299,96	5 069 958,01
Osoby prywatne (4)	Kredyty (kapitał)	8 888 781,23	6 141 264,04
	Odsetki	3 899 259,47	3 915 167,98
	Pozostałe należności	132 895,10	133 066,03
	Korekty wartości	143 048,35	49 399,04
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	1 000,00
	Rezerwy	8 505 860,82	8 770 225,08
Rolnicy indywidualni (2)	Kredyty (kapitał)	4 789 274,38	4 943 216,91
	Odsetki	2 500 352,39	2 501 968,41
	Pozostałe należności	29 362,71	28 963,62
	Korekty wartości	25 910,49	27 627,92
	Zobowiązania pozabilansowe	90 807,68	0,00
	Rezerwy	4 787 015,35	5 045 144,29
Instytucje niekomercyjne (6)	Kredyty (kapitał)	0,00	0,00
	Odsetki	0,00	0,00
	Pozostałe należności	0,00	0,00
	Korekty wartości	0,00	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	0,00	0,00
Razem	Kredyty (kapitał)	38 204 139,97	30 370 230,01
	Odsetki	10 561 647,52	10 566 080,89
	Pozostałe należności	227 499,00	220 434,98
	Korekty wartości	254 407,51	134 544,20
	Zobowiązania pozabilansowe	105 513,67	6 878,52
	Rezerwy	23 946 170,61	24 643 866,94
	Należności netto	24 792 708,37	16 378 334,74

• Sektor budżetowy

Typ kontrahenta	Należność	Ekspozycje przeterminowane	Ekspozycje zagrożone
Instytucje rządowe	Kredyty (kapitał)	0,00	0,00
	Odsetki	0,00	0,00
	Pozostałe należności	0,00	0,00
	Korekty wartości	0,00	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	0,00	0,00
Instytucje samorządowe	Kredyty (kapitał)	0,00	0,00
	Odsetki	1 179,00	0,00
	Pozostałe należności	0,00	0,00
	Korekty wartości	0,00	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	0,00	0,00
Fundusze ubezpieczeń społecznych	Kredyty (kapitał)	0,00	0,00
	Odsetki	0,00	0,00
	Pozostałe należności	0,00	0,00
	Korekty wartości	0,00	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	0,00	0,00
Razem	Kredyty (kapitał)	0,00	0,00
	Odsetki	1 179,00	0,00
	Pozostałe należności	0,00	0,00
	Korekty wartości	0,00	0,00
	Zobowiązania pozabilansowe	0,00	0,00
	Rezerwy	0,00	0,00
	Należności netto	0,00	0,00

Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości, rezerw i odpisów.

Bank dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych oraz tworzy rezerwy i odpisy na ryzyko związane z działalnością banku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz „Zasadami klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków w Banku Spółdzielczym we Wschowie” wprowadzonymi Uchwałą Zarządu BS.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków kredyty pożyczki oraz inne należności Banku, które nie zostały zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, Bank wycenia według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, przy czym:

- a) zamortyzowany koszt aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych oznacza wartość, w jakiej składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych został po raz pierwszy wprowadzony do ksiąg rachunkowych, pomniejszoną o spłaty wierzytelności, odpowiednio skorygowaną o skumulowaną kwotę zdyskontowanej różnicy pomiędzy wartością początkową składnika, a jego wartością w terminie zapadalności lub wymagalności, wyliczoną za pomocą metody efektywnej stopy procentowej, a także pomniejszoną o odpisy aktualizujące wartość oraz z tytułu rezerw celowych,
- b) metoda efektywnej stopy procentowej oznacza metodę ustalania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych oraz przypisywania przychodów albo kosztów z tytułu odsetek do odpowiednich okresów sprawozdawczych; efektywna stopa procentowa dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej netto, do terminu zapadalności albo wymagalności instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach do innego przyjętego przez Bank terminu; przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Bank dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych uwzględniając postanowienia umowy, jednakże Bank nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością aktywów finansowych; przy wyliczeniu Bank uwzględnia wszelkie płacone i otrzymane prowizje i opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, w tym koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta; w metodzie efektywnej stopy procentowej Bank przyjmuje założenie, że przepływy pieniężne oraz oczekiwane terminy są wiarygodnie oszacowane; w przypadkach, w których nie jest możliwe wiarygodne ustalenie przepływów pieniężnych lub ich oczekiwanego terminu, Bank dokonuje wyliczeń na podstawie przepływów pieniężnych określonych w umowie.

Kwoty korekt wartości i rezerw w podziale na sektor i typy kontrahentów w układzie miesięcznym w okresie od 01.01.2019r. do 31.12.2019r.

• Sektor finansowy:

Typ kontrahenta	Wartość	31.12.2018	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019	31.05.2019	30.06.2019
Banki	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	225 090,80	225 090,80	225 090,80	225 090,80	225 090,80	225 090,80	225 090,80
Pomocnicze instytucje finansowe	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Instytucje ubezpieczeniowe	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	225 090,80	225 090,80	225 090,80	225 090,80	225 090,80	225 090,80	225 090,80

Typ kontrahenta	Wartość	31.07.2019	31.08.2019	30.09.2019	31.10.2019	30.11.2019	31.12.2019
Banki	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	218 070,29	218 070,29	218 070,29	218 070,29	218 070,29	218 070,29
Pomocnicze instytucje finansowe	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Instytucje ubezpieczeniowe	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	218 070,29	218 070,29	218 070,29	218 070,29	218 070,29	218 070,29

• sektor niefinansowy:

Typ kontrahenta	Wartość	31.12.2018	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019	31.05.2019
Przedsiębiorstwa państwowe (0)	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Przedsiębiorstwa prywatne (spółki prawa handlowego) (1)	Korekty ESP	1 995 591,92	2 119 220,30	1 997 945,95	2 070 907,60	2 042 358,67	2 061 831,88
	Rezerwy (ogółem)	5 834 707,50	5 857 750,43	5 942 187,61	5 981 123,11	5 679 761,36	5 694 585,25
Przedsiębiorcy indywidualni (3)	Korekty ESP	551 737,72	570 615,85	566 009,11	561 048,91	565 908,97	559 306,24
	Rezerwy (ogółem)	4 296 699,58	4 308 377,54	4 321 276,37	4 503 454,76	4 482 658,14	4 368 550,95
Osoby prywatne (4)	Korekty ESP	3 106 225,81	3 087 125,80	3 049 703,53	3 057 094,83	3 102 263,60	3 161 784,84
	Rezerwy (ogółem)	9 116 845,11	9 131 166,23	9 077 322,84	9 064 183,52	9 106 301,04	9 096 600,09
Rolnicy indywidualni (2)	Korekty ESP	2 013 038,63	2 099 300,37	2 143 198,61	2 125 587,25	2 245 978,42	2 235 066,81
	Rezerwy (ogółem)	4 964 549,08	4 949 051,82	5 015 578,03	4 893 197,15	4 893 044,30	4 879 789,23
Instytucje niekomercyjne (6)	Korekty ESP	187 270,40	189 968,78	189 554,71	187 234,57	184 229,91	182 130,80
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	Korekty ESP	7 853 864,48	8 066 231,10	7 946 411,91	8 001 873,16	8 140 739,57	8 200 120,57
	Rezerwy (ogółem)	24 212 801,27	24 246 346,02	24 356 364,85	24 441 958,54	24 161 764,84	24 039 525,52

Typ kontrahenta	Wartość	30.06.2019	31.07.2019	31.08.2019	30.09.2019	31.10.2019	30.11.2019	31.12.2019
Przedsiębiorstwa państwowe (0)	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Przedsiębiorstwa prywatne (spółki prawa handlowego) (1)	Korekty ESP	2 084 758,05	2 239 684,45	2 325 555,46	2 309 471,88	2 468 436,68	2 394 193,58	2 288 900,89
	Rezerwy (ogółem)	5 531 693,23	5 571 554,43	5 613 675,94	5 638 222,90	5 662 970,31	5 690 936,55	5 758 539,56
Przedsiębiorcy indywidualni (3)	Korekty ESP	561 234,01	595 951,61	589 596,20	655 260,33	683 796,23	679 581,46	683 124,92
	Rezerwy (ogółem)	4 559 601,89	4 525 124,28	4 552 754,93	4 767 468,30	4 800 342,63	4 885 774,60	5 069 958,01
Osoby prywatne (4)	Korekty ESP	3 162 622,48	3 193 911,39	3 257 146,55	3 259 228,52	3 264 191,70	3 247 063,23	3 233 092,82
	Rezerwy (ogółem)	9 174 453,73	9 124 197,54	9 091 379,35	9 262 327,90	9 231 827,66	9 331 250,79	8 770 225,08
Rolnicy indywidualni (2)	Korekty ESP	2 270 558,30	2 295 044,91	2 305 567,01	2 260 055,23	2 246 614,86	2 233 033,50	2 222 122,16
	Rezerwy (ogółem)	4 920 877,01	4 907 100,61	5 095 412,31	5 006 577,56	5 080 742,06	5 039 373,81	5 045 144,29
Instytucje niekomercyjne (6)	Korekty ESP	182 647,19	194 490,87	189 441,40	187 890,40	186 237,62	181 374,27	181 301,26
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	Korekty ESP	8 261 820,03	8 519 083,23	8 667 306,62	8 671 906,36	8 849 277,09	8 735 246,04	8 608 542,05
	Rezerwy (ogółem)	24 186 625,86	24 127 976,86	24 353 222,53	24 674 596,66	24 775 882,66	24 947 335,75	24 643 866,94

• Sektor budżetowy:

Typ kontrahenta	Wartość	31.12.2018	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019	31.05.2019
Instytucje rządowe	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Instytucje samorządowe	Korekty ESP	11 563,91	11 759,23	10 301,69	8 893,84	7 571,45	7 383,27
	Rezerwy (ogółem)	67 366,47	61 761,75	56 153,78	50 545,95	44 936,10	39 325,15
Fundusze ubezpieczeń społecznych	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	Korekty ESP	11 563,91	11 759,23	10 301,69	8 893,84	7 571,45	7 383,27
	Rezerwy (ogółem)	67 366,47	61 761,75	56 153,78	50 545,95	44 936,10	39 325,15

Typ kontrahenta	Wartość	30.06.2019	31.07.2019	31.08.2019	30.09.2019	31.10.2019	30.11.2019	31.12.2019
Instytucje rządowe	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Instytucje samorządowe	Korekty ESP	7 203,91	7 023,68	6 846,01	6 676,65	6 507,21	6 349,11	9 054,55
	Rezerwy (ogółem)	33 712,26	28 098,15	22 482,45	16 864,93	11 246,00	5 623,80	0,00
Fundusze ubezpieczeń społecznych	Korekty ESP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rezerwy (ogółem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	Korekty ESP	7 203,91	7 023,68	6 846,01	6 676,65	6 507,21	6 349,11	9 054,55
	Rezerwy (ogółem)	33 712,26	28 098,15	22 482,45	16 864,93	11 246,00	5 623,80	0,00

Ekspozycje kredytowe zagrożone na 31.12.2019 r. przedstawione oddzielnie, obejmujące kwoty korekt wartości i rezerw:

Grupa ryzyka	Należność	Ekspozycje
Poniżej standardu	Kredyty (kapitał)	3 832 105,22
	Odsetki	40 898,22
	Pozostałe należności	6 285,00
	Korekty wartości	42 982,09

	Zobowiązania pozabilansowe	0,00
	Rezerwy	599 101,51
Wątpliwe	Kredyty (kapitał)	6 385 878,41
	Odsetki	209 844,93
	Pozostałe należności	16 427,00
	Korekty wartości	29 620,99
	Zobowiązania pozabilansowe	5 878,52
	Rezerwy	596 057,28
Stracone	Kredyty (kapitał)	20 152 246,38
	Odsetki	10 315 337,74
	Pozostałe należności	197 722,98
	Korekty wartości	61 941,12
	Zobowiązania pozabilansowe	1 000,00
	Rezerwy	23 448 708,15
Razem	Kredyty (kapitał)	30 370 230,01
	Odsetki	10 566 080,89
	Pozostałe należności	220 434,98
	Korekty wartości	134 544,20
	Zobowiązania pozabilansowe	6 878,52
	Rezerwy	24 643 866,94
	Należności netto	16 378 334,74

Uzgodnienie zmian stanów rezerw z tytułu ekspozycji kredytowych zagrożonych:

Kategoria ryzyka	Saldo początkowe 2019-01-01	Zwiększenia rezerw i odpisów	Rozwiązane rezerwy i odpisy	Przeniesienie do ewidencji pozabilansowej	Wykorzystanie rezerw	Saldo końcowe 2019-12-31
Poniżej standardu	418 224,41	399 864,78	218 987,68	0,00	0,00	599 101,51
Wątpliwe	466 551,31	785 582,47	654 076,50	0,00	0,00	596 057,28
Stracone	23 395 392,02	3 584 743,16	3 014 834,99	12 943,66	503 648,38	23 448 708,15
Razem w ewidencji bilansowej	24 280 167,74	4 768 190,41	3 887 899,17	12 943,66	503 648,38	24 643 866,94
Stracone w ewidencji pozabilansowej	9 883 832,73	446 626,40	729 255,02	0,00	112 547,12	9 488 656,99

Uzgodnienie zmian stanów rezerw z tytułu ekspozycji kredytowych zagrożonych:

Kategoria ryzyka	Saldo początkowe 2019-01-01	Kwoty zaliczone do rachunku zysków i strat	Wpłaty prowizji	Transfery pomiędzy kategoriami i korekty BO		Umorzenia na pozabilans	Saldo końcowe 2019-12-31
				WN	MA		
Poniżej standardu	40 457,57	44 067,41	3 384,03	48 781,99	91 989,89	0,00	42 982,09
Wątpliwe	44 439,90	16 797,40	1 599,75	5 331,79	5 710,53	0,00	29 620,99
Stracone	66 308,04	4 668,01	0,00	4 602,55	5 518,84	615,20	61 941,12
Razem:	151 205,51	65 532,82	4 983,78	58 716,33	103 219,26	615,20	134 544,20

Kredyty restrukturyzowane na dzień 31.12.2019r. stanowią 0,32% portfela kredytowego.

Na dzień 31.12.2019r. wartość bilansowa brutto portfela NPE w sektorze niefinansowym i budżetowym wynosiła 41.022.201,68 zł, co stanowiło 5,04% portfela tych sektorów, z czego:

- 37,79% to należności od przedsiębiorstw, spółek prywatnych i spółdzielni,
- 24,72% to należności od osób prywatnych,

- 19,34% to należności od przedsiębiorców indywidualnych,
- 18,15% od rolników indywidualnych.

W portfelu NPE 54% stanowią należności z okresem przeterminowania powyżej 36 miesięcy.

Na należności NPE utworzono rezerwy celowe i odpisy aktualizujące na ogólną kwotę 24.643.866,94zł.

RYZIKO PŁYNNOŚCI I POZYCJI PŁYNNOŚCIOWEJ

W Banku funkcjonuje system zarządzania płynnością obejmujący całokształt zagadnień związanych z utrzymywaniem płynności płatniczej oraz identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności uwzględniający funkcjonowanie Banku w Spółdzielczej Grupie Bankowej oraz w Systemie Ochrony SGB.

Rada Nadzorcza w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny dotyczącej wszystkich aspektów zarządzania ryzykiem płynności w Banku, w tym zgodności prowadzonej polityki z obowiązującą strategią oraz planem finansowym. Za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności odpowiada Zarząd, a za nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności w Banku odpowiada Prezes Zarządu.

Zadania związane z utrzymywaniem płynności Banku wykonują Wydział Operacji Międzybankowych oraz Wydział Produktów Bankowych, natomiast pomiar i monitorowanie poziomu ryzyka płynności wykonuje Wydział Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości.

Oceny płynności płatniczej Banku dokonuje Zarząd i Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Funkcje skarbowe i funkcje zarządzania płynnością są w pełni scentralizowane.

Rozmiar i skład nadwyżki płynności prezentuje poniższa tabela

Lp.	Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki
1	Norma krótkoterminowa ponad minimum	134 331 977,29
	Bony pieniężne	134 332 000,00
2	Norma długoterminowa ponad minimum	221 555 055,33
	Kredyty i pożyczki z banku zrzeszającego	17 500 000,00
	Osad bazy depozytowej	204 055 055,33

Bank na każdy dzień roboczy dokonuje obliczeń nadzorczych miar płynności długoterminowej, przewidzianych dla Banków o sumie bilansowej przekraczającej 200 mln zł. W 2019 roku miary płynności utrzymywały się na adekwatnym poziomie.

Nadzorcze miary płynności na dzień 31.12.2019r. kształtowały się następująco:

Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M3	Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi (B1 /A5)	1,0	2,09
M4	Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((B1 + B2) / (A5 + A4))	1,0	1,26

Oprócz nadzorczych miar płynności Bank oblicza także wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR, który pokazuje, w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi pomiędzy przypływami i odpływami płynności.

Wskaźnik LCR, wymagany w wysokości nie mniejszej niż 100%, osiągnął na dzień 31.12.2019r. poziom 158,47%, a po uwzględnieniu Minimum Depozytowego 203,60%.

Lukę płynności dla pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz otrzymane na tej podstawie skumulowane luki płynności przedstawiono w poniższej tabeli.

Luka płynności kontraktowa	do 1 tyg	> 1 tyg ≤ 1 m-ca	> 1 m-cy ≤ 3 m-cy	> 3 m-cy ≤ 6 m-cy	> 6 m-cy ≤ 1 rok	powyżej 1 roku	Razem
1. Należności	474 202 178,30	67 491 387,75	24 724 166,17	57 663 680,65	108 510 350,68	590 058 175,97	1 912 708 115,49
2. Pozostałe aktywa	59 718 428,23	145 961,98	233 828,75	125 458,57	3 131 532,85	6 972 561,53	70 327 771,91
3. Zobowiązania pozabilansowe (otrzymane)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktywa	533 920 606,53	67 637 349,73	24 957 994,92	57 789 139,22	111 641 883,53	597 030 737,50	1 392 977 711,43
1. Zobowiązania	793 873 105,66	67 028 446,98	139 057 681,25	117 921 911,75	59 302 873,64	17 957 567,75	1 195 141 587,03
2. Pozostałe pasywa	163 995 217,48	4 085 306,26	0,00	0,00	0,00	6 200 000,00	174 280 523,74
3. Zobowiązania pozabilansowe (udzielone)	66 641 663,34	5 165 301,34	2 525 869,18	4 419 803,00	4 708 808,49	1 005 667,87	84 467 113,22
Pasywa	1 024 509 986,48	76 279 054,58	141 583 550,43	122 341 714,75	64 011 682,13	25 163 235,62	1 453 889 223,99
Luka kontraktowa w przedziałach	-490 589 379,95	-8 641 704,85	-116 625 555,51	-64 552 575,53	47 630 201,40	571 867 501,88	-60 911 512,56
Luka kontraktowa skumulowana od początku	-490 589 379,95	-499 231 084,80	-615 856 640,31	-680 409 215,84	-632 779 014,44	-60 911 512,56	

Zgodnie z przyjętymi zasadami lukę płynności Bank urealnia między innymi o osad pozostający na rachunkach bieżących i terminowych. Lukę płynności po urealnieniu prezentuje poniższa tabela.

Luka płynności urealniona	do 1 tyg	> 1 tyg ≤ 1 m-ca	> 1 m-cy ≤ 3 m-cy	> 3 m-cy ≤ 6 m-cy	> 6 m-cy ≤ 1 rok	powyżej 1 roku	Razem
1. Należności	404 678 527,71	66 613 822,52	22 385 231,92	51 244 055,18	103 861 417,65	673 866 884,55	1 322 649 939,52
2. Pozostałe aktywa	279 185,09	145 961,98	233 828,75	125 458,57	3 131 532,85	66 411 804,67	70 327 771,91
3. Zobowiązania pozabilansowe (otrzymane)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktywa	404 957 712,80	66 759 784,50	22 619 060,67	51 369 513,75	106 992 950,50	740 278 689,22	1 392 977 711,43
1. Zobowiązania	239 589 618,44	8 335 675,15	15 517 322,02	13 547 504,65	7 654 338,41	910 497 128,36	1 195 141 587,03
2. Pozostałe pasywa	6 536 792,08	4 085 306,26	0,00	0,00	0,00	163 658 425,40	174 280 523,74
3. Zobowiązania pozabilansowe (udzielone)	13 477 172,76	5 055 339,34	2 356 678,46	3 781 841,00	4 550 684,12	55 245 397,54	84 467 113,22
Pasywa	259 603 583,28	17 476 320,75	17 874 000,48	17 329 345,65	12 205 022,53	1 129 400 951,30	1 453 889 223,99
Luka urealniona w przedziałach	145 354 129,52	49 283 463,75	4 745 060,19	34 040 168,10	94 787 927,97	-389 122 262,08	-60 911 512,56
Luka urealniona skumulowana od początku	145 354 129,52	194 637 593,26	199 382 653,45	233 422 821,55	328 210 749,52	-60 911 512,56	

Na dzień 31.12.2019r. na zabezpieczenie odpowiedniego poziomu płynności Bank mógł uzyskać kredyty w Banku Zrzeszającym do wysokości 70% funduszy własnych.

W przypadku, gdy kredyt z Banku Zrzeszającego okaże się niewystarczający, istnieje również możliwość uzyskania wsparcia finansowego ze Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB w formie:

1. pożyczek (płynnościowej, restrukturyzacyjnej, podporządkowanej),
2. kaucji,
3. gwarancji, poręczenia lub innych zabezpieczeń,
4. nabycia wierzytelności,
5. objęcia udziałów członkowskich,
6. wniesienia wkładów pieniężnych.

Aspektami ryzyka płynności, na które narażony jest Bank, są:

1. niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów wymagalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
2. przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów oraz przedterminowe spłaty kredytów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych Banku,
3. nadmierna koncentracja dużych deponentów,
4. konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
5. istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku,
6. ograniczone możliwości znalezienia innych źródeł finansowania, w szczególności na hurtowym rynku finansowym.

Wszystkie wyżej wymienione aspekty ryzyka płynności podlegają monitorowaniu.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez przyjmowanie depozytów bieżących i terminowych od klientów z sektora budżetowego oraz od wszystkich podmiotów sektora niefinansowego, na różne terminy wymagalności.

Źródła finansowania działalności Banku przedstawia poniższa tabela.

Lp	Wyszczególnienie	2019-12-31	
		stan w zł	udział w %
1	depozyty	1 175 447 287,80	85,75%
	sektor niefinansowy	1 074 825 834,79	78,41%
	sektor budżetowy	100 621 453,01	7,34%
	sektor finansowy z wyłączeniem banków	0,00	0,00%
2	środki pozyskane od banków	11 898,34	0,00%
3	wyemitowane papiery wartościowe	6 200 000,00	0,45%
4	fundusz udziałowy, fundusz zasobowy, fundusze rezerwowe	91 407 289,30	6,67%
5	pozostałe pasywa	97 737 708,94	7,13%
suma pasywów		1 370 804 184,38	100,00%

Poniższa tabela przedstawia podział podmiotowy i geograficzny źródeł finansowania Banku

podmiot		lubuskie	dolnośląskie	wielkopolskie	pozostałe województwa	RAZEM
podmiot 0	przeds. i spółki państwowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
podmiot 1	przeds., s-ki prywatne i spółki	38 333 128,37	56 019 006,73	51 954 656,14	412 802,50	146 719 593,74
podmiot 2	rolnicy indywidualni	23 638 424,55	27 976 448,12	50 598 053,09	1 415 944,04	103 628 869,80
podmiot 3	przedsiębiorcy indywidualni	11 279 909,42	30 206 541,89	23 544 276,90	135 780,01	65 166 508,22
podmiot 4	osoby fizyczne	124 372 442,89	292 624 295,07	296 207 859,97	2 453 777,99	715 658 375,92
podmiot 6	pozostałe podmioty	6 855 351,45	35 170 639,29	1 626 496,37	0,00	43 652 487,11
budżet		29 829 656,67	58 609 482,61	12 182 313,73	29 000,00	100 650 453,01
RAZEM		234 308 913,35	500 606 413,71	436 113 656,20	4 447 304,54	1 175 476 287,80

Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności w Banku można zaliczyć:

1. stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
2. lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, których zadaniem jest zabezpieczenie płynności w sytuacji skrajnej,
3. przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, który zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
4. utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
5. przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników Systemu Ochrony SGB.

W procesie mierzenia pozycji płynnościowej i ryzyka płynności stosowane są następujące pojęcia:

1. płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu;
2. płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
3. płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
4. płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
5. płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
6. płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;

7. bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;
8. aktywa płynne – wszystkie aktywa Banku spełniające warunki aktywów nieobciążonych; definicja nie dotyczy aktywów płynnych, o których mowa w wyznaczaniu wskaźnika LCR.

Pozostałe pojęcia w opisywanym wyżej zakresie zawarte są w „Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym we Wschowie”.

Ryzyko płynności rynku(produktu) jest odzwierciedlone w systemie zarządzania płynnością płatniczą Banku poprzez ukierunkowanie inwestowania na najbardziej bezpieczny i płynny rynek. Nadwyżki środków pieniężnych, poza pozycjami wynikającymi z umowy Systemu Ochrony i umowy zrzeczeniowej, inwestowane są w 7-dniowe bony pieniężne NBP.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza w okresach kwartalnych następujące testy warunków skrajnych:

- 1) wrażliwości – w oparciu o które szacowany jest kapitał wewnętrzny oraz wykonywany jest pomiar wpływu zmian parametrów makroekonomicznych na poziom ryzyka płynności;
- 2) scenariuszowe – w oparciu o które budowane są awaryjne plany płynności oraz wyznaczany jest poziom bufora płynności;
- 3) odwrócone – w oparciu o które wykonywane są doraźne analizy problemowe.

Wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są do budowy planów awaryjnych, wyznaczania poziomu limitów ograniczających ryzyko płynności oraz w procesach planowania finansowego i szacowania kapitału wewnętrznego.

Wyniki testów wskazują wielkość środków, które Bank zobowiązany jest uzyskać w celu zabezpieczenia wskaźnika płynności krótkoterminowej LCR na adekwatnym poziomie, a także wysokość kosztu pozyskania tych środków.

Plany awaryjne opracowane zostały na wypadek, gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się nieskuteczne. Wyniki testów warunków skrajnych wskazują, czy zaistniała sytuacja wymaga uruchomienia planów awaryjnych oraz przedstawiają wysokość koniecznych do poniesienia kosztów.

Polityka Banku w zakresie utrzymania rezerwy płynności zakłada, że zabezpieczeniem długoterminowego kredytowania będzie przede wszystkim osad bazy depozytowej.

W celu utrzymania rezerw płynności na adekwatnym poziomie Bank sporządza "Plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych", który podlega kwartalnej ocenie stopnia realizacji.

Transfer płynności w obrębie zrzeczenia ograniczają zapisy zawarte w Umowie Zrzeczenia i Umowie Systemu Ochrony SGB.

Zgodnie z zapisami w umowie zrzeczenia, Bank wszystkie nadwyżki środków deponuje w SGB- Bank S.A lub w papiery wartościowe, na których zakup zgodę wydaje Bank Zrzeszający, a jednocześnie ma prawo do uzyskania wsparcia finansowego w formie kredytów lub pożyczek, których wysokość uzależniona jest od oceny Banku za jakość aktywów, a także uzyskania poręczeń i gwarancji.

Umowa Systemu Ochrony dopuszcza pomoc Bankowi w formach, które opisano wyżej, do wysokości 20% Funduszu Pomocowego.

Kalkulacje nadzorczych miar płynności i wskaźnika LCR sporządzane za dzień poprzedni, przekazywane są Zarządowi codziennie. Analizy narażenia Banku na ryzyko płynności przekazywane są na posiedzenia Zarządu raz w miesiącu za miesiąc ubiegły, a Radzie Nadzorczej po zakończeniu półrocza i zawierają dane obejmujące półrocze kalendarzowe.

Analizy sporządzane dla Zarządu i Rady Nadzorczej obejmują:

1. zestawienie źródeł finansowania,
2. wskaźniki:
 - 1) oceny struktury i trendów źródeł finansowania,
 - 2) stabilności depozytów,
 - 3) relacji,
 - 4) wczesnego ostrzegania,
3. lukę płynności, w tym limity luki,
4. analizy koncentracji, w tym limity koncentracji,
5. scenariusze sytuacji kryzysowej,
6. testy warunków skrajnych,
7. pozostałe limity.

W ramach procesu oceny adekwatności zasobów płynności (ILAAP) za 2019r. sporządzono „Ocenę adekwatności zasobów płynności”. We wnioskach wynikających z przeglądu stwierdzono, że sytuacja płynnościowa Banku jest dobra i wykazuje cechy stabilności, system zarządzania ryzykiem oceniono jako adekwatny i skuteczny, a zasoby płynności uznano za w pełni wystarczające w odniesieniu do działalności prowadzonej przez Bank.

RYZIKO STOPY PROCENTOWEJ

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej jest maksymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych przy minimalizacji ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na sytuację finansową Banku.

Bank identyfikuje podstawowe zagrożenia związane z ryzykiem stopy procentowej oraz stosuje odpowiednie metody zarządzania tym ryzykiem mające na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na różny poziom zmian przychodów i kosztów, co w konsekwencji ma pozwolić utrzymać zdolność do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych, jak i pozabilansowych, przy zapewnieniu pożądanego wyniku finansowego oraz realnej wartości posiadanych kapitałów. Bank działa w taki sposób, aby zmiana (w skali roku) wyniku odsetkowego netto w wyniku wzrostu/spadku stóp procentowych o 200 punktów bazowych nie przekraczała 14% funduszy własnych-wskaźnik graniczny akceptowalnego poziomu ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania i ryzykiem bazowym.

Badaniu i ocenie podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy i fundusze własne.

Bank kształtuje strukturę aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w taki sposób, aby uzyskać optymalne efekty w zakresie poziomu wyniku odsetkowego, przy zakładanych zmianach stóp procentowych; jednocześnie zachowany będzie warunek bezpieczeństwa wyniku odsetkowego przy nieoczekiwanej zmianie tych stóp w kierunku przeciwnym do zakładanego.

Wyznaczany poziom ryzyka stopy procentowej stanowi pochodną wielkości i kierunków zmian stóp procentowych oraz wielkości i kierunków luk niedopasowania.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza, która w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny dotyczącej wszystkich aspektów zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku, w tym zgodności prowadzonej polityki z obowiązującą strategią oraz planem finansowym Banku.

- 2) Zarząd, który dokonuje oceny bieżącego i planowanego poziomu ryzyka stopy procentowej oraz odpowiada za adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Wiceprezes Zarządu nadzorujący Pion Handlowy sprawuje nadzór nad kształtowaniem pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Prezes Zarządu sprawuje nadzór nad identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka stopy procentowej.
- 3) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitet ZAP), który dokonuje oceny ryzyka stopy procentowej oraz analizuje kształtowanie się stóp procentowych w Banku, opiniuje również propozycje zmian w strukturze aktywów i pasywów w taki sposób, by ograniczyć poziom ryzyka stopy procentowej do granic wyznaczonych w limitach.
- 4) Wydział Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości, którego głównym zadaniem jest sporządzanie analiz wpływu ryzyka stopy procentowej na wyniki Banku oraz monitorowanie przestrzegania ustanowionych limitów.
- 5) Wydział Produktów Bankowych, który zapewnia prawidłowość oprocentowania w systemie transakcyjnym oraz proponuje zmiany wysokości oprocentowania produktów znajdujących się w ofercie Banku.
- 6) wszystkie jednostki organizacyjne kształtujące poziom pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych, do których zadań należy w szczególności przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów, zakładanie depozytów Banku w Banku Zrzeszającym, zakup papierów wartościowych.

Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej przede wszystkim poprzez zarządzanie terminami przeszacowania stóp procentowych dla poszczególnych pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz ustalanie pożądanych parametrów oprocentowania produktów własnych.

W celu utrzymania założonego w planach strategicznych i rocznych planach finansowych profilu ryzyka, Bank prowadzi bieżący monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych, dokonuje własnych prognoz w zakresie możliwych wariantów zachowania się rynkowych stóp procentowych w przyszłości oraz zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku. Zwiększony nadzór dedykowany jest produktom bankowym związanym z długoterminowym zaangażowaniem Banku, co znajduje odzwierciedlenie w systemie ustalania niedopasowania poziomu aktywów oraz poziomu pasywów dla terminów przeszacowania powyżej 12 miesięcy.

Pomiar ryzyka stopy procentowej oraz zarządzanie nim w Banku obejmuje wszystkie oprocentowane pozycje bilansowe i pozabilansowe w wartości nominalnej i ma charakter skonsolidowany, co oznacza, że obejmuje ono łącznie wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku, a także całościowy, przez co należy rozumieć, że w analizach uwzględniane są wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej.

Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej jako podstawowe narzędzie stosuje metodę luki stopy procentowej, a ponadto metodę symulacji dochodu, analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej oraz badanie wpływu zmian stóp procentowych o (+/-) 100p.b. na wartość ekonomiczną Banku.

Maksymalna zmiana wartości ekonomicznej banku na skutek zmian stóp procentowych o 100p.b. wystąpiła na dzień 31.05.2019r. i wynosiła 1,82% funduszy własnych.

W celu kontroli ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej wprowadzono system limitów ograniczających poziom ryzyka.

Analizy narażenia banku na ryzyko stopy procentowej sporządzane są w cyklach miesięcznych i z taką częstotliwością przedstawiane Zarządowi Banku i Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Rada Nadzorcza w cyklach półrocznych otrzymuje zestawienia sporządzane na podstawie analiz miesięcznych przedkładanych Zarządowi.

Bank przeprowadza także badania sytuacji szokowej (testy warunków skrajnych) określające:

- 1) maksymalną wysokość zmian wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy z tytułu ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego; wynik testu warunków skrajnych, stanowiący integralną część analizy, stanowi podstawę do oszacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej;
- 2) zmianę wartości ekonomicznej banku na skutek zmian stóp procentowych o 200p.b.

Na dzień 31.12.2019r. Bank oszacował, że na ryzyko stopy procentowej zobowiązany jest alokować fundusze własne w wysokości 9.736.252,15zł.

W 2019r. największy wpływ na potencjalne zmiany w wyniku odsetkowym wywierało ryzyko związane z niedopasowaniem terminów zmian oprocentowania poszczególnych pozycji w portfelu Banku.

Depozyty bez określonego terminu wymagalności z oprocentowaniem zmiennym Bank przyporządkowuje do terminów przeszacowania wynikających z charakteru stopy referencyjnej, o którą oparto poszczególne pozycje, natomiast pasywa o stałym oprocentowaniu kwalifikuje w dacie ich zapadalności / wymagalności – według układu płynnościowego.

W procesie pomiaru ryzyka stopy procentowej nie uwzględniano tendencji do przedterminowej spłaty należności.

Na dzień 31.12.2019r. kwota zmiany w wyniku odsetkowym spowodowana możliwością obniżenia stóp procentowych o 200 punktów bazowych stanowi 12,31% funduszy własnych banku.

RYZIKO WALUTOWE

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka walutowego jest ograniczanie ekspozycji na ryzyko kursowe poprzez dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych; w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się czasowe utrzymywanie otwartych pozycji walutowych netto w takiej wysokości, aby regulacyjny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego nie przekraczał 0,7% funduszy własnych.

Bank prowadzi działalność dewizową w ramach posiadanych uprawnień, zapewniając klientom kompleksową obsługę w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego, przy założeniu, że transakcje wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym nie będą miały charakteru spekulacyjnego a służyć będą zamykaniu pozycji klientów.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza, która sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem walutowym w Banku, podejmując strategiczne i średnioterminowe decyzje na podstawie przedstawianego dwa razy w roku raportu odnoszącego się do oceny ryzyka walutowego.
- 2) Zarząd, który odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem walutowym.
 - Wiceprezes Zarządu nadzorujący Pion Handlowy sprawuje nadzór nad kształtowaniem pozycji bilansowych wrażliwych na ryzyko walutowe,
 - Prezes Zarządu sprawuje nadzór nad identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolą ryzyka walutowego,
 - Wiceprezes Zarządu nadzorujący Pion Finansowy sprawuje nadzór nad prowadzeniem ksiąg rachunkowych.
- 3) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, który pełni funkcję opiniodawczą dla Zarządu.
- 4) Wydział Produktów Bankowych, którego zadaniem jest między innymi ustalanie kursów walutowych, utrzymywanie płynności walutowej oraz kształtowanie pozycji walutowych w sposób zapewniający przestrzeganie ustanowionych limitów.
- 5) Główny Księgowy, który odpowiada za prawidłowość wyceny bilansowej.

- 6) Wydział Operacji Międzybankowych odpowiadający za ewidencję i kontrolę operacji bankowych, a także za przeprowadzanie rozliczeń międzybankowych i międzyoddziałowych.
- 7) Wydział Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości, który przede wszystkim monitoruje pozycje walutowe Banku, sporządza analizy narażenia Banku na ryzyko walutowe, wylicza regulacyjny wymóg kapitałowy oraz szacuje wewnętrzny wymóg kapitałowy na to ryzyko.
- 8) Wydział ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej, który odpowiada za prawidłowość działania, identyfikację zagrożeń i wskazanie sposobu ich eliminacji.

Z uwagi na nieznaczącą skalę prowadzonej działalności walutowej, Bank analizuje przede wszystkim kształtowanie się indywidualnych pozycji walutowych oraz pozycji całkowitej, kontroluje płynność walutową oraz przestrzeganie ustanowionych limitów.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez ustanowienie i monitorowanie limitów na otwarte pozycje walutowe oraz poziom walutowych aktywów płynnych. W dn.04.03.2019r. wystąpił niedobór aktywów płynnych do 7 dni w walucie GBP w relacji do wymaganej limitem wielkości tych aktywów, przy czym posiadana wartość aktywów płynnych w pełni zabezpieczała potrzeby Banku.

Nie wystąpiły przekroczenia pozostałych limitów.

Dla poszczególnych walut Bank przeprowadza test warunków skrajnych, który wskazuje potencjalne zagrożenia dla wyniku finansowego Banku i wskazuje stopień obciążenia funduszy własnych w sytuacji szokowej.

Na dzień 31.12.2019 roku całkowita pozycja walutowa wynosiła 50.723,42 PLN. Limit 0,7% funduszy własnych przeznaczony na regulacyjny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego nie został przekroczony.

W 2019r. nie wystąpiła konieczność alokowania funduszy własnych na ryzyko walutowe.

RYZIKO OPERACYJNE

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne.

Bank wdrażając efektywną strukturę zarządzania ryzykiem operacyjnym, określił role i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: akty normatywne opisujące ten system, struktura organizacyjna systemu, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz informacje o incydentach i zdarzeniach zaistniałych w obszarze wymienionego ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest realizowany w sposób ciągły i stanowi integralny element procesu zarządzania Bankiem. W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą wszyscy pracownicy.

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza, która sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność a także nadzoruje zgodność polityki Banku w zakresie podejmowanego ryzyka, w tym zagadnień obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa teleinformatycznego, ze strategią i planem finansowym Banku.
- 2) Zarząd, który wprowadza strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka, podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank oraz zapewnia zarządzanie obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa teleinformatycznego w sposób poprawny i efektywny; w szczególności nadzór nad ryzykiem operacyjnym sprawuje Prezes Zarządu.

- 3) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitet ZAP) pełni funkcje analityczne, doradcze i wspomagające w stosunku do Zarządu w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- 4) Komitet ds. rozwoju IT i bezpieczeństwa Banku Spółdzielczego we Wschowie realizuje zdania określone w polityce ciągłości działania, pełni funkcje koordynujące zgodność działań w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego z celami i potrzebami Banku oraz funkcję opiniodawczą dla Zarządu.
- 5) Wydział Informatyki zapewnia prawidłowe działanie i bezpieczeństwo systemu informatycznego, sporządza raporty z obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa teleinformatycznego w zakresie nieobjętym raportowaniem przez Wydział Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości przedstawia je odpowiednim komórkom i organom Banku.
- 6) Wydział Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości opracowuje i aktualizuje metodykę zarządzania ryzykiem operacyjnym, inicjuje wprowadzanie oraz rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem, sporządza raporty i przedstawia je odpowiednim komórkom i organom Banku.
- 7) Dyrektorzy/Kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych Banku odpowiadają za identyfikację ryzyka operacyjnego w danej jednostce/komórce, podejmują działania ograniczające potencjalne zagrożenia w obszarze ryzyka operacyjnego oraz łagodzące negatywne skutki zrealizowania tego ryzyka; przeprowadzają okresową kontrolę incydentów zarejestrowanych w programie informatycznym wspierającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym.
- 8) Menadżerowie ryzyka operacyjnego rejestrują incydenty i zdarzenia operacyjne niezarejestrowane przez pracowników, również te, o których wiedza pochodzi z raportów pokontrolnych.
- 9) Pracownicy Banku, bez względu na zajmowane stanowisko, zobowiązani są do podejmowania działań ograniczających możliwość wystąpienia ryzyka i ograniczenia jego skutków oraz rejestrowania incydentów i zdarzeń operacyjnych w aplikacji OPERISK oraz rejestrze zdarzeń w obcych bankach.
- 10) Wydział ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej dokonuje przeglądów poprawności realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem.

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank identyfikuje procesy (a w ich ramach krytyczne procesy biznesowe oraz procesy kluczowe), ryzyko powstające w produktach, procesach, systemach istniejących, nowych oraz na etapie ich zmian, dokonuje pomiaru, oceny, monitorowania i kontroli ryzyka, a ponadto stosuje narzędzia redukcji w celu ograniczenia skutków mogących wystąpić zdarzeń operacyjnych.

Identyfikacja ryzyka następuje w celu zapobiegania powstawaniu nieakceptowanego jego poziomu w działaniach realizowanych przez Bank, w szczególności w celu zapobiegania powstawaniu zagrożeń dla zachowania ciągłości działania Banku.

Bank prowadzi działalność detaliczną, i do wyliczania wymogów kapitałowych w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę wskaźnika bazowego, wobec czego nie stosuje podziału na linie biznesowe.

Bank rejestruje wszystkie incydenty i zdarzenia operacyjne, również te, dla których strata potencjalna $\geq 0,00\text{zł}$.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odnosi się do:

- 1) struktury organizacyjnej Banku oraz jej adekwatności do realizacji celów strategicznych,
- 2) czynności wykonywanych przez pracowników,
- 3) adekwatności kwalifikacji pracowników oraz ich rozwoju do potrzeb Banku,
- 4) zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 5) przeciwdziałania dyskryminacji pracowników m.in. ze względu na wiek, płeć, przekonania, przynależność do partii politycznej, organizacji i związków zawodowych,
- 6) zapobiegania działalności przestępczej pracowników oraz innych osób na szkodę Banku,
- 7) procesów realizowanych przez kanały dystrybucji produktów (tradycyjne i elektroniczne) wykorzystywanych przez Bank,
- 8) bezpieczeństwa fizycznego i teleinformatycznego,

- 9) postępowania w sytuacjach zagrożenia bieżącego funkcjonowania Banku,
- 10) zdarzeń, których skutki dotyczą Bank, natomiast ich przyczyny znajdują się poza jego bezpośrednią kontrolą,
- 11) usług świadczonych w ramach współpracy z kontrahentami na podstawie umów o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku oraz innych umów,
- 12) ubezpieczeń oraz odszkodowań,
- 13) adekwatności polityki i praktyki ubezpieczeniowej Banku w relacji do ponoszonego ryzyka,
- 14) nowych i istniejących produktów, projektów oraz procesów.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym jest adekwatne do poziomu generowanego ryzyka oraz uwzględnia:

- 1) specyfikę i złożoność wykonywanych czynności generujących ryzyko operacyjne,
- 2) realizowane procesy,
- 3) rozproszenie geograficzne jednostek organizacyjnych Banku,
- 4) liczbę oraz wartość dokonywanych i przetwarzanych transakcji,
- 5) funkcjonowanie systemów informatycznych,
- 6) posiadane mechanizmy kontroli i ochrony,
- 7) w celu właściwej identyfikacji ryzyka operacyjnego Bank gromadzi dane o zdarzeniach operacyjnych, które wystąpiły w podmiotach funkcjonujących w otoczeniu Banku.

W ramach analizy ryzyka operacyjnego Bank:

- 1) sporządza rejestr incydentów z tytułu ryzyka operacyjnego, protokół badania ryzyka oraz mapę ryzyka,
- 2) oblicza prawdopodobieństwo wystąpienia incydentów z uwzględnieniem częstotliwości oraz dotkliwości w poszczególnych kategoriach zdarzeń,
- 3) dokonuje klasyfikacji incydentów ze względu na rodzaj strat,
- 4) sporządza analizę kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- 5) sporządza test warunków skrajnych.

Raporty z przeprowadzonych analiz ryzyka operacyjnego przedkładane są w cyklach kwartalnych Komitetowi ZAP oraz Zarządowi, a w cyklach półrocznych Radzie Nadzorczej.

Do oceny stopnia narażenia Banku na ryzyko operacyjne wykorzystuje się jako odnośnik wskaźnik bazowy, poprzez określenie, jaką część wskaźnika bazowego stanowią straty i potencjalne straty wycenione zgodnie z Zasadami stosowanymi w Banku.

Bank przeprowadza proces samooceny ryzyka operacyjnego w formie ankiety wśród pracowników Banku. Celem ankiety jest rozpoznanie w Banku zjawisk, które mogą powodować zwiększenie narażenia Banku na wystąpienie zdarzeń operacyjnych, zwiększenie świadomości występowania ryzyka u pracowników, a także przygotowania działań zapobiegających (lub zmniejszających) ewentualnym negatywnym skutkom dla wyników i bezpieczeństwa Banku. Raport z przeprowadzonej samooceny przekazywany jest Komitetowi ZAP i Zarządowi.

Bank zidentyfikował procesy występujące w swojej działalności oraz wyodrębnił z nich procesy kluczowe i krytyczne.

Na zidentyfikowane procesy kluczowe, warunkujące realizację strategii Banku, opracowano procedury pracy w trybie normalnym oraz działania w sytuacjach stresowych.

Na zagrożenia w obszarach szczególnie narażonych na ryzyko i mogących istotnie wpłynąć na bezpieczeństwo lub wynik finansowy Bank opracował plany awaryjne i plany ciągłości działania.

Bank zarządza ryzykami bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego jako podgrupą ryzyka operacyjnego stosując te same zasady w zakresie identyfikacji, szacowania, raportowania oraz innych aspektów zarządzania ryzykami.

Główne działania Banku związane z redukcją ryzyka operacyjnego ukierunkowane są na prewencję i podnoszenie kwalifikacji i świadomości zagrożeń wśród pracowników Banku. Działania prewencyjne dotyczą incydentów charakteryzujących się niewielką stratą i wielką częstotliwością występowania oraz dotyczą zastosowania narzędzi ryzyka, które ograniczą częstotliwość występowania.

W celu ograniczania ryzyka operacyjnego Bank transferuje ryzyko mogące powstać w majątku Banku poprzez outsourcing sprzętu i system ubezpieczeń mienia, ponadto stosuje różnorodne metody ograniczania ryzyka dostosowane do poszczególnych obszarów działania Banku narażonych na wystąpienie incydentów operacyjnych.

W przypadku identyfikacji zagrożeń mogących spowodować istotne zdarzenia ryzyka operacyjnego lub w inny sposób istotnie wpłynąć na wyniki banku lub jego bezpieczeństwo, a także w obszarach szczególnie narażonych na ryzyko podejmowane są dodatkowe działania, zależne od charakteru i skali ryzyka.

Bank określił w swojej działalności niezbędne do zarządzania ryzykiem operacyjnym podstawowe procesy:

- 1) obsługi klienta,
- 2) zatrudnienia, współpracy i zwolnienia pracownika,
- 3) administrowania programami informatycznymi,
- 4) administrowania zasobami Banku.

Na dzień 31.12.2019r. na ryzyko operacyjne alokowano fundusze własne w wysokości 12.477.343,80zł, z czego wartość 5.384.148,28zł jest efektem dodatkowego oszacowania uwzględniającego wynik przeprowadzonego w grudniu 2019r. testu odwróconego.

Sumę strat brutto (zrealizowanych i niezrealizowanych) z tytułu ryzyka operacyjnego z podziałem na klasy zdarzeń przedstawia poniższa tabela:

Kategorie zdarzeń ryzyka operacyjnego		Razem
1. Oszustwa wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	0,00
	2. Kradzież i oszustwo	7,29
2. Oszustwa zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo	1 222,18
	2. Bezpieczeństwo systemów	0,00
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze	0,00
	2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	0,00
	3. Podziały i dyskryminacja	0,00
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	184 990,41
	2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0,00
	3. Wady produktów	0,00
	4. Klasyfikacje klienta i ekspozycje	2 000,00
	5. Usługi doradcze	0,00
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	486,45
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Systemy	24 271,76
7. Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	381 604,43
	2. Monitorowanie i sprawozdawczość	0,00
	3. Napływ i dokumentacja klientów	0,00
	4. Zarządzanie rachunkami klientów	110 552,23
	5. Kontrahenci niebędący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)	0,00
	6. Sprzedawcy i dostawcy	0,00
RAZEM:		705 134,75

RYZIKO KAPITAŁOWE

Fundusze i regulacyjny wymóg kapitałowy

Fundusze własne

Wartość poszczególnych składników i pomniejszeń kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitału Tier II:

	Wartość w złotych
Kapitał Tier I	122 991 649,02
Kapitał Tier I podstawowy	121 900 159,58
- Fundusz udziałowy	1 157 000,00
- Kapitał rezerwowy	90 250 289,30
- Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	29 925 000,00
- Zyski zatrzymane	0,00
- Skumulowane całkowite dochody (fundusz z aktualizacji wyceny)	1 039 506,42
Pomniejszenia kapitału podstawowego	(-) 471 636,14
- Wartości niematerialne i prawne	(-) 461 830,00
- Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	(-) 9 806,14
Kapitał Tier I dodatkowy	1 091 489,44
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I, podlegających zasadzie praw nabytych	1 091 489,44
Nadwyżka pomniejszeń AT1 ponad kwotę AT1 (pomniejszenie w CET1)	(-) 0,00
Kapitał Tier II	9 220 000,00
Inne korekty w okresie przejściowym	2 220 000,00
Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego	7 000 000,00
Fundusze własne (Kapitał Tier I + Kapitał Tier II)	132 211 649,02

Opis instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, pozycjach dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitale Tier II

1. Fundusze własne Banku obejmują:
 - 1) kapitał Tier I,
 - 2) kapitał Tier II.
2. Kapitał Tier I Banku obejmuje:
 - 1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - a) wpłacony fundusz udziałowy;
 - b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody KNF;
 - c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po podjęciu przez Bank decyzji potwierdzającej ostateczny wynik finansowy;
 - d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
 - fundusz aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”;
 - e) kapitał rezerwowy;
 - f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej;
 - 2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
 - a) wartości niematerialne i prawne według wartości bilansowej;

- b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli KNF uznała, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku;
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji;
 - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji;
 - e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, w tym utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, których skutki nie zostały odniesione na fundusze;
 - f) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności;
 - g) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;
 - h) dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości bezwzględnej aktywów i zobowiązań wycenianych według wartości godziwej; W odniesieniu do aktywów i zobowiązań wycenianych według wartości godziwej, w przypadku których zmiana w wycenie księgowej ma częściowy lub zerowy wpływ na kapitał Tier I, ich wartości uwzględnia się wyłącznie proporcjonalnie do wpływu odpowiedniej zmiany w wycenie na kapitał Tier I.
- 3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:
- a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art.52 CRR;
 - b) w ramach korekt okresu przejściowego – obligacje zaliczone do funduszy własnych banku na podstawie „Uchwały KNF nr 314/2009 z dnia 14 października 2009r. w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku”;
- 4) pomniejszenia dodatkowego kapitału podstawowego:
- a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - d) pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II.
3. Kapitał Tier II Banku obejmuje:
- 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art.63 CRR;
 - 2) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
 - 3) pomniejszenia kapitału Tier II:
 - a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.

Główne cechy instrumentów w kapitale podstawowym Tier I oraz instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I i Tier II emitowanych przez Bank:

1	Emitent	Bank Spółdzielczy we Wschowie	Bank Spółdzielczy we Wschowie	Bank Spółdzielczy we Wschowie
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	Nie dotyczy	Seria A/2010	Seria B/2010
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	prawo polskie	prawo polskie	prawo polskie
	<i>Ujmowanie w kapitale regulacyjnym</i>			
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał podstawowy Tier I oraz część niekwalifikowalna	Kapitał dodatkowy Tier I oraz kapitał Tier II	Kapitał dodatkowy Tier I oraz kapitał Tier II
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Niekwalifikowalne	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
6	Kwalifikowane na poziomie jednostkowym lub (sub-) skonsolidowanym /na poziomie jednostkowym oraz (sub-) skonsolidowanym	poziom jednostkowy	poziom jednostkowy	poziom jednostkowy
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Udział art.26 ust.3	Obligacja art.62	Obligacja art.62
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w min, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	1 157 000,00zł	604 591,71zł	2 706 897,73zł
		nie wystąpiła kwota wyłączana z kapitału regulacyjnego z uwagi na amortyzację wynikającą z okresu przejściowego	kwota 199 276,66zł ujęta jest w kapitale dodatkowym Tier I, kwota 405 315,05zł ujęta jest w kapitale Tier II, pozostała kwota wyłączana jest z kapitału regulacyjnego z uwagi na amortyzację i limit zaliczania do Tier II w okresie przejściowym	kwota 892 212,78zł ujęta jest w kapitale dodatkowym Tier I, kwota 1 814 684,95zł ujęta jest w kapitale Tier II, pozostała kwota wyłączana jest z kapitału regulacyjnego z uwagi na amortyzację i limit zaliczania do Tier II w okresie przejściowym
9	Wartość nominalna instrumentu	1 157 000,00zł	1 200 000,00zł	5 000 000,00zł
9a	Cena emisyjna	1 000,00zł	1 000,00zł	1 000,00zł
9b	Cena wykupu	1 000,00zł	1 000,00zł	1 000,00zł
10	Klasyfikacja księgowa	Fundusz udziałowy	Emisja własnych papierów wartościowych	Emisja własnych papierów wartościowych
11	Pierwotna data emisji	Nie dotyczy	2010-07-15	2010-12-13
12	Wieczyste czy terminowe	Terminowy	Terminowy	Terminowy
13	Pierwotny termin zapadalności	Nie dotyczy	2025-07-14	2025-12-12
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Tak	Tak	Tak
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	Wymagana zgoda KNF dla udziałów wniesionych po dniu 28.06.2013r., członek Banku uczestniczy w podziale zysku za dany rok obrotowy proporcjonalnie do ilości zadeklarowanych udziałów i okresu ich posiadania	Wymagana zgoda KNF, odsetki od obligacji naliczane do daty wykupu (włącznie)	Wymagana zgoda KNF, odsetki od obligacji naliczane do daty wykupu (włącznie)
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	<i>Kupony / dywidendy</i>			

17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Oprocentowanie udziałów nie może przekroczyć czterokrotności oprocentowania 12-miesięcznych wkładów terminowych dla osób fizycznych, obowiązującego w Banku na dzień 31 grudnia roku obrotowego, za który dokonuje się podziału nadwyżki	Stawka WIBOR 6M powiększona o marżę w wysokości 3 punktów procentowych	Stawka WIBOR 6M powiększona o marżę w wysokości 3 punktów procentowych
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	Uznaniowe	Nie dotyczy	Nie dotyczy
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	Uznaniowe	Nie dotyczy	Nie dotyczy
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie	Nie	Nie
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nieskumulowane	Nieskumulowane	Nieskumulowane
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienne	Niezamienne	Niezamienne
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie	Nie
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	W trybie i na zasadach określonych w ustawie Prawo bankowe i ustawie Prawo spółdzielcze	Obligacja stanowiąca zobowiązanie podporządkowane. W przypadku ogłoszenia upadłości Emitenta lub jego likwidacji, roszczenia Obligatariuszy zaspokajane są w ostatniej kolejności	Obligacja stanowiąca zobowiązanie podporządkowane. W przypadku ogłoszenia upadłości Emitenta lub jego likwidacji, roszczenia Obligatariuszy zaspokajane są w ostatniej kolejności
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie	Tak	Tak

37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy	Brak wieczystości, nie posiada niższego poziomu podporządkowania niż instrumenty w TIER II	Brak wieczystości, nie posiada niższego poziomu podporządkowania niż instrumenty w TIER II
----	---	-------------	--	--

Opis wszystkich ograniczeń zastosowanych do obliczenia funduszy własnych zgodnie z CRR oraz instrumentów, filtrów ostrożnościowych i odliczeń, do których te ograniczenia mają zastosowanie.

Fundusz udziałowy

Bank wykazuje w funduszach własnych w ramach funduszu udziałowego bezpośrednio udziały opłacone do dnia 28 czerwca 2013 roku.

Bank zalicza do funduszy własnych udziały opłacone po dacie 28 czerwca 2013 roku po uzyskaniu zgody KNF.

Fundusz udziałowy na dzień	2019-12-31
- wartość bilansowa	1 157 000,00
- wartość udziałów opłaconych po 28 czerwca 2013 roku	0,00
Fundusz udziałowy przyjęty do wyliczania współczynnika wypłacalności	1 157 000,00

Fundusz aktualizacji wyceny instrumentów zakwalifikowanych do portfela” dostępne do sprzedaży”

Skutki wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży” Bank wykazuje w rachunku funduszy własnych, w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów, według następujących zasad:

- 1) Bank uwzględnia w obliczeniach pozycji kapitału podstawowego Tier I kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”;

Fundusz aktualizacji wyceny instrumentów zakwalifikowanych do portfela "dostępne do sprzedaży" na dzień	2019-12-31
- wartość bilansowa	1 156 747,59
- podatek dochodowy odroczony	-219 782,00
Fundusz aktualizacji wyceny instrumentów zakwalifikowanych do portfela "dostępne do sprzedaży" zaliczony do funduszy własnych Banku na potrzeby obliczania współczynnika wypłacalności	936 965,59

Fundusz aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych

Fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych Bank wykazuje w rachunku funduszy własnych w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów, według następujących zasad:

- 2) Bank uwzględnia w obliczeniach pozycji kapitału podstawowego Tier I kapitał z aktualizacji;

Fundusz aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych na dzień	2019-12-31
- wartość bilansowa	102 540,83
Fundusz aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych zaliczony do funduszy własnych Banku na potrzeby obliczania współczynnika wypłacalności	102 540,83

Wyemitowane obligacje

Wyemitowane przez Bank obligacje, na mocy „Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego nr 314/2009 z dnia 14 października 2009 roku w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych

banku” Bank wykazuje w pozycjach dodatkowych funduszy podstawowych Tier I (jako korekty okresu przejściowego) według poniższych zasad:

- 1) podstawą obliczeń do wyznaczania podstawy amortyzacji obligacji jest kwota instrumentów wyemitowanych do dnia 31.12.2011r. i pozostająca w obiegu na dzień 31.12.2012r.;
- 2) począwszy od 2014r. kwota podstawy amortyzacji obligacji jest umniejszana w kolejnych latach odpowiednio o: w 2014r. o 20%, w latach 2015 do 2021 o 10% każdego roku, jednorazowo 10% pierwszego dnia 2022 roku;
- 3) Bank do umniejszania stosuje amortyzację jednorazową, to znaczy stosownych pomniejszeń dokonuje na początku roku kalendarzowego za cały rok;
- 4) zamortyzowane kwoty obligacji, Bank wykazuje jako instrumenty zaliczane do kapitału Tier II (jeżeli spełniają one warunki wynikające z art. 63 CRR);
- 5) niezależnie od stosowania zasady amortyzowania kwot obligacji, o których mowa powyżej, Bank stosuje amortyzację tych instrumentów ze względu na termin wymagalności.

Wyemitowane przez bank obligacje na dzień	2019-12-31
- wartość bilansowa	6 200 000,00
- amortyzacja w 2014-2019 roku	-4 340 000,00
- amortyzacja z funduszy ze względu na termin wymagalności	-768 510,56
Wyemitowane obligacje zaliczane do kapitału Tier I	1 091 489,44
- amortyzacja w 2014-2019 roku	4 340 000,00
- amortyzacja z funduszy ze względu na termin wymagalności	-1 793 185,33
- pomniejszenie do kwoty przypadającego na rok limitu tj. 2 220 000zł*	-326 814,67
Wyemitowane obligacje zaliczane do kapitału Tier II	2 220 000,00

*limit kwotowy zaliczania do Tier II na koniec 2019 roku wynosił 2.220.000,00

Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe

1. Bank pomniejsza kapitał podstawowy Tier I o:

- 1) nadwyżkę zaangażowania kapitałowego w instrumenty zaliczane do kapitału podstawowego Tier I podmiotów sektora finansowego, w których Bank dokonał znacznej inwestycji nad 10% kapitału podstawowego Tier I Banku obliczonego bez uwzględniania pomniejszeń, o których mowa w §7 ust.2 pkt 2 lit. d, g oraz pomniejszeń z tytułu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności i wynikających z różnic przejściowych;
- 2) nadwyżkę kwoty aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego uzależnionych od przyszłej rentowności nad 10% kapitału podstawowego Tier I Banku obliczonego bez uwzględniania pomniejszeń, o których mowa w §7 ust.2 pkt 2 lit. d, g oraz pomniejszeń z tytułu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności i wynikających z różnic przejściowych;
- 3) nadwyżkę łącznej kwoty zaangażowania kapitałowego w instrumenty zaliczane do kapitału podstawowego Tier I podmiotów sektora finansowego, w których Bank dokonał znacznej inwestycji i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego uzależnionych od przyszłej rentowności i wynikających z różnic przejściowych ponad 17,65% kapitału podstawowego Tier I Banku obliczonego bez uwzględniania pomniejszeń, o których mowa w §7 ust.2 pkt 2.

2. Pozycjom wyłączonym z odliczeń nie spełniającym warunków progowych zawartych w ust.7 nadaje się wagę ryzyka 250%.

3. Udział kapitałowy w podziale na rodzaj kapitału przedstawia poniższa tabela:

Nazwa podmiotu	Łączny udział kapitałowy w podmiocie w podziale na rodzaj kapitału			Razem
	udział kapitałowy w kapitał podstawowy Tier I podmiotu	udział kapitałowy w pozycje dodatkowe Tier I podmiotu	udział kapitałowy w kapitał Tier II podmiotu	
SGB-Bank SA Poznań	7 962 500,00	-	2 629 932,69	10 592 432,69
BPS SA Warszawa	42 245,00	-	-	42 245,00
BGŻ BNP PARIBAS SA Warszawa	1,00	-	-	1,00
SGB Leasing Sp. z o.o. Poznań	2 156 200,00	-	250 000,00	2 406 200,00
MACIF Życie	250,00	-	-	250,00
TUW SKOK	100,00	-	-	100,00
Concordia Polska TUW	62,00	-	-	62,00
TUW Warszawa	30,00	-	-	30,00
	10 161 388,00	-	2 879 932,69	13 041 320,69

Bank dokonał znacznej inwestycji kapitałowej w podmiot SGB Leasing Sp. z o.o. Kwota inwestycji stanowiła mniej niż 10% Kapitału podstawowego Tier I.

Informacje na temat poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku przedstawia poniższa tabela:

Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe		Kwota	Odniesienie do art. rozporządzenia (UE) nr 575/2013 - kwota
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	0,00	Art. 26 ust. 1, art. 27, 28, 29
	w tym: instrument typu 1	0,00	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: instrument typu 2	0,00	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: instrument typu 3	0,00	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
2	Zyski zatrzymane	0,00	Art. 26 ust. 1 lit. c
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	91 289 795,72	Art. 26 ust. 1
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	29 925 000,00	Art. 26 ust. 1 lit. f
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	1 157 000,00	Art. 486 ust. 2
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)	0,00	Art. 84
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend	0,00	Art. 26 ust. 2
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	122 371 795,72	Suma wierszy od 1 do 5a
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne			
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-9 806,14	Art. 34, 105
7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	0,00	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-461 830,00	Art. 36 ust. 1 lit. b, art. 37
9	Zbiór pusty w UE		
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. c, art. 38

	w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	0,00	Art. 33 lit. a
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. d), art. 40,159
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)	0,00	Art. 32 ust. 1
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań, wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji	0,00	Art. 33 lit. b
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. e), art. 41
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. f, art. 42
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. g, art. 44, art. 472 ust.9
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit h, art. 43, 45 i 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. i, art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b, art. 49 ust. 1-3, art. 79
20	Zbiór pusty w UE		
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1 250 %, jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. k
20b	W tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. k ppkt (i), art. 89-91
20c	W tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. k ppkt (ii), art. 243 ust. 1 lit. b, art. 244 ust. 1 lit. b art. 258
20d	W tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. k ppkt (iii), art. 379 ust. 3
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. c, art. 38, art. 48 ust. 1 lit.a)
22	Kwota przekraczająca próg 17,65 % (kwota ujemna)	0,00	Art. 48 ust. 1
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. i, art. 48 ust. 1 lit.b)
24	Zbiór pusty w UE		
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. c, art. 38, art. 48 ust. 1 lit.a)
25a	Straty za bieżący rok obrachunkowy (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. A)
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. I
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	0,00	Art. 36 ust. 1 lit. j
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-471 636,14	Suma wierszy od 7 do 28
29	Kapitał podstawowy Tier I	121 900 159,58	wiersz 6 plus wiersz 28
Kapitał dodatkowy Tier 1: instrumenty			
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	0,00	Art. 51 i 52
31	W tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie z mającymi	0,00	

	zastosowanie standardami rachunkowości		
32	W tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	0,00	
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	1 091 489,44	Art. 486 ust. 3
34	Kwalifikujący się kapitał Tier 1 uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier 1 (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich	0,00	Art. 85, 86
35	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	0,00	Art. 486 ust. 3
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	1 091 489,44	
Kapitał dodatkowy Tier 1: korekty regulacyjne			
37	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I (kwota ujemna)	0,00	Art. 52 ust. 1 lit. b, art. 56 lit. a, art. 57
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	0,00	Art. 56 lit. b, art. 58
39	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0,00	Art. 56 lit. c, art. 59, 60 i 79
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0,00	Art. 56 lit. d, art. 59, 79
41	Zbiór pusty w UE		
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (kwota ujemna)	0,00	Art. 56 lit. e
43	Calkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	0,00	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	1 091 489,44	
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	122 991 649,02	
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy			
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	2 220 000,00	Art. 62, 63
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	0,00	Art. 486 ust. 4
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier 1 nieuwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich	0,00	Art. 87, 88
49	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	0,00	Art. 486 ust. 4
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	7 000 000,00	Art. 62 lit c) i d)
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	9 220 000,00	suma wierszy od 46 do 50
52	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)	0,00	Art. 63 lit. b) ppkt (i), art. 66 lit. a), art. 67
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	0,00	Art. 66 lit. b), art. 68
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0,00	Art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79

55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0,00	art. 66 lit. d, art. 69 i 79
56	Zbiór pusty w UE		
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0,00	Suma wierszy 52-56
58	Kapitał Tier II	9 220 000,00	Wiersz 51 minus wiersz 57
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	132 211 649,02	Suma wierszy 45 i 58
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	779 273 561,88	
Współczynniki i bufor kapitałowe			
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	15,64%	Art. 92 ust. 2 lit. a)
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	15,78%	Art. 92 ust. 2 lit. b)
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,97%	Art. 92 ust. 2 lit. c)
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	5,500%	Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130, 131, 133
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2,500%	
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0,00%	
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3,000%	
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	-	
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	42 860 045,90	Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art.128
69	Nieistotne w przepisach unijnych		
70	Nieistotne w przepisach unijnych		
71	Nieistotne w przepisach unijnych		
Kwoty poniżej progów odliczeń (przed ważeniem ryzyka)			
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	10 635 520,69	Art. 36 ust. 1 lit. h), art.45, 46, art. 56 lit. c), art.59, 60, art. 66 lit. C), art.69,70
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	2 856 800,00	Art. 36, ust. 1 lit. i), 45, 48
74	Zbiór pusty w UE		
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	3 875 387,55	Art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48
Pułapy stosowane do uwzględniania rezerw w kapitale Tier II			
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	7 000 000,00	Art. 62
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	-	Art. 62
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)	-	Art. 62
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów	-	Art. 62
Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 1 stycznia 2022 r.)			
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	-	Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5

81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	-	Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	-	Art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3, 5
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	-	Art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3, 5
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	-	Art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4, 5
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	-	Art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4, 5

Dźwignia finansowa

Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

		Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	1 370 804 184,38
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	0,00
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	0,00
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	0,00
5	Korekta z tytułu transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	0,00
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	27 100 837,53
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	0,00
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	0,00
7	Inne korekty	2 552 204,11
	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	1 400 457 226,02

Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	1 370 804 184,38
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	2 552 204,11
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	1 373 356 388,49
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	0,00
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	0,00
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	0,00
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych jeżeli odliczono je od kwoty aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	0,00
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	0,00
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	0,00

9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	0,00
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	0,00
11	Calkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4-10)	0,00
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania) po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	0,00
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	0,00
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	0,00
EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429 ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	0,00
15	Ekspozycja z tytułu transakcji zawieranych przez pośrednika	0,00
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	0,00
16	Calkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12-15a)	0,00
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	84 467 113,22
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	- 57 366 275,69
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	27 100 837,53
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
EU-19a	(Wyłączenie z ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013) (bilansowe i pozabilansowe)	0,00
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013) (bilansowe i pozabilansowe)	0,00
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	122 991 649,02
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	1 400 457 226,02
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni (MIN 3%)	8,78%
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	0,00
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0,00

Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Calkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłącznych) w tym:	1 278 126 373,09
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0,00
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	1 278 126 373,09
EU-4	Obligacje zabezpieczone	0,00
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	163 727 749,00
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	37 545 870,00
EU-7	Instytucje	319 264 284,00
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	218 421 200,00
EU-9	Ekspozycje detaliczne	255 472 502,00

EU-10	Przedsiębiorstwa	185 250 061,00
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	25 676 686,00
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	72 737 945,00

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Strategia zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym we Wschowie; Rozdział VII – Ryzyko nadmiernej dźwigni
2	Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Czynniki wpływające na wskaźnik dźwigni to: wielkość sumy bilansowej banku, wielkość zobowiązań pozabilansowych o określonych wagach ryzyka

Na sumę wielkość aktywów składa się suma bilansowa Banku w kwocie 1 370 804 184,38zł pomniejszona o wartości niematerialne i prawne netto w kwocie 461 830,00zł oraz powiększona o wartość rezerw celowych i odpisów aktualizujących utworzonych w roku 3 014 034,11zł.

Na sumę wielkość pozycji pozabilansowych składa się wielkość pozycji pozabilansowych spełniająca kryteria rozporządzenia CRR.

Czynniki, które wywarły wpływ na wielkość współczynnika dźwigni to głównie wzrost funduszy Tier I i aktywów oraz wzrost udzielonych zobowiązań pozabilansowych.

Adekwatność kapitałowa

- 1) BS stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
 - a) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
 - b) metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego
 - c) metodę podstawową w zakresie ryzyka walutowego.
- 2) Poniższa tabela przedstawia:
 - łączną kwotę ekspozycji według wyceny bilansowej po korektach rachunkowych, bez uwzględniania skutków ograniczania ryzyka kredytowego,
 - średnią kwotę ekspozycji
 - kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Lp.	Nazwa kategorii ekspozycji (występujących w Banku)	Łączna wartość ekspozycji według wyceny bilansowej stan na dzień 31.12.2019r.	Średnia kwota ekspozycji w okresie od 01.01.2019r. do 31.12.2019r.	Kwota stanowiąca 8% ekspozycji ważonej ryzykiem stan na 31.12.2019r.
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	168 908 945,95	156 624 233,12	775 077,51
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	26 711 053,21	43 499 592,12	427 376,85
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	3 293 500,32	5 380 677,14	92 467,92
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00	0,00	0,00
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00	0,00	0,00
6	Ekspozycje wobec instytucji	325 591 641,84	282 311 189,56	0,00
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	334 711 973,38	270 686 515,67	19 153 845,10
8	Ekspozycje detaliczne	297 027 187,79	286 989 930,66	15 161 194,39
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	206 113 257,94	271 177 288,87	12 623 868,00
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	20 003 405,95	22 348 068,08	1 603 061,01
11	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	1 450 596,80	1 607 894,27	174 071,62
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00	0,00
13	Ekspozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0,00	0,00	0,00
14	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00	0,00	0,00

15	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	8 355 542,51	8 738 733,52	668 443,40
16	Ekspozycje kapitałowe	17 430 998,26	15 938 339,91	1 884 815,66
17	Inne pozycje	48 228 397,78	46 822 733,28	2 684 467,96
	Razem	1 457 826 501,73	1 412 125 196,20	55 248 689,43

3) Poniższe zestawienie przedstawia poziom wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

Kapitał regulacyjny na:	Wartość
Ryzyko kredytowe	55 248 689,43
Ryzyko operacyjne	7 093 195,52
Ryzyko walutowe	0,00
Przekroczenie limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym	0,00
Kapitał regulacyjny razem	62 341 884,95
TCR [%]	16,97

Kapitał wewnętrzny

Zagadnienia związane z przekształcaniem miar ryzyka w wymogi kapitałowe reguluje „Procedura szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym we Wschowie”.

Bank prowadzi wewnątrzbankowy proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), na który składają się:

- 1) określenie polityki zarządzania ryzykiem i kapitałem;
- 2) identyfikacja wszystkich rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku i określenie istotnych rodzajów ryzyka;
- 3) kwantyfikacja i agregacja ryzyka;
- 4) oszacowanie oraz alokacja kapitału wewnętrznego;
- 5) monitoring i kontrola ryzyka oraz kapitału wewnętrznego.

Jako ryzyko istotne Bank uznaje te rodzaje ryzyka, które są objęte obliczaniem łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko dla banków, które nie posiadają portfela handlowego oraz rodzaje ryzyka wymienione w art. 79, 81, 83, 84, 85 i 86 Dyrektywy CRD IV.

Do ryzyk istotnych Bank zalicza następujące ryzyka, które podlegają szacowaniu kapitału wewnętrznego:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko koncentracji,
- 3) ryzyko płynności,
- 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 5) ryzyko walutowe,
- 6) ryzyko operacyjne,
- 7) ryzyko kapitałowe.

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności, ryzyko utraty reputacji i ryzyko zarządzania (biznesowe) Bank pokrywa kapitałem wewnętrznym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka, tym samym oblicza łączną wielkość wymogu kapitałowego (kapitał wewnętrzny) w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego, co oznacza, że punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest kapitał regulacyjny, obliczony zgodnie z obowiązującymi w Banku procedurami opisującymi ten proces.

Do obliczania kapitału wewnętrznego Bank przyjmuje:

- 1) wartości kapitału regulacyjnego dla ryzyk: kredytowego, operacyjnego i walutowego,
- 2) wyniki weryfikacji ryzyk objętych tworzeniem kapitału regulacyjnego; w przypadku, gdy kapitał regulacyjny nie w pełni pokrywa te ryzyka, Bank zwiększa kwotę wymogów,

3) dla ryzyk nieobjętych regulacyjnym wymogiem kapitałowym:

- a) wyniki testów warunków skrajnych dla ryzyk: płynności, stopy procentowej i walutowego,
- b) kwoty przekroczenia dla limitów koncentracji: branżowej, zabezpieczeń, instrumentów finansowych, geograficznej, dużych ekspozycji kredytowych.

Na dzień 31.12.2019r. kapitał wewnętrzny miał wartość 87.891.146,14zł.

Ekspozycje kapitałowe

Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne) według stanu na dzień 31.12.2019 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię
1	Udziały	0,00	4 086 131,69
2	Akcje	0,00	8 006 249,00
3	Bankowe Papiery Wartościowe SGB-Banku SA utrzymywane do terminu zapadalności	0,00	5 300 000,00
x	Razem	0,00	17 392 380,69
4	Jednostki uczestnictwa TFI	0,00	8 355 542,51
5	Certyfikaty inwestycyjne	0,00	1 450 596,80
x	Razem	0,00	9 806 139,31
x	OGÓŁEM	0,00	27 198 520,00

Akcje i udziały zaliczone do aktywów trwałych wycenia się według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności (Bankowe Papiery Wartościowe) wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości odnosi się na fundusz z aktualizacji wyceny. Wartość godziwa ustalana jest na podstawie wyceny jednostki uczestnictwa prezentowanej na stronie internetowej Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych.

Zestawienie papierów wartościowych według stanu na dzień 31.12.2019 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w zł	Wartość rynkowa w zł	Wartość godziwa w zł
1	Udziały	4 086 131,69	-	4 086 131,69
2	Akcje	8 006 249,00	-	8 006 249,00
3	Bankowe Papiery Wartościowe	5 338 617,57	-	5 338 617,57
4	TFI - jednostki uczestnictwa	8 355 542,51	-	8 355 542,51
5	TFI - certyfikaty inwestycyjne	1 450 596,80	-	1 450 596,80
6	Obligacje komunalne	4 433 010,78	-	4 433 010,78
7	Obligacje komercyjne	0,00	-	0,00
6	Bony pieniężne NBP	159 986 651,44	-	159 986 651,44
7	Skrypty dłużne	0,00	-	0,00
x	OGÓŁEM	191 656 799,79	0,00	191 656 799,79

Rodzaje, charakter i kwoty ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych w podziale na: papiery notowane na giełdzie, odpowiednio zdywersyfikowane portfele papierów wartościowych niedopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym kapitałowych papierów wartościowych oraz inne ekspozycje.

Rodzaje instrumentów	Kwota w zł
Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie giełdowym	0,00
Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie pozagiełdowym	174 225 801,53
Papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością, nie znajdujące się w obrocie na rynku regulowanym	0,00
Papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością	17 430 998,26
RAZEM	191 656 799,79

Zrealizowane zyski lub straty ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w danym okresie.

W 2019 roku Bank realizował dochody między innymi z tytułu:

- dyskonta bonów pieniężnych NBP w kwocie 2.259.780zł,
- odsetek od Bankowych Papierów Wartościowych SGB-Banku SA w Poznaniu w kwocie 182.646,72zł,
- odsetek od nabytych obligacji komunalnych i komercyjnych w kwocie 164.099,32zł,
- spłaty należności z tytułu skryptów dłużnych (kapitał i odsetki) w kwocie 73.521,16zł,
- umowa kicbacku do jednostek uczestnictwa (dodatkowe świadczenie pieniężne od wartości i czasu) kwota 5.674,87zł;
- przychody w wycenie TFI odniesione w poprzednim okresie w koszty w kwocie 50.414,26zł,
- wycena jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych poniżej ceny nabycia w kwocie 165.259,20zł.

Całkowita wartość niezrealizowanych zysków i strat, łączne niezrealizowane zyski i straty z aktualizacji wyceny oraz inne pozycje o podobnym charakterze zaliczone do Tier I lub Tier II.

W 2019 roku bank dokonał przeszacowania wartości jednostek uczestnictwa TFI oraz certyfikatów inwestycyjnych, sprzedaży (odkupienia) jednostek uczestnictwa SGB Gotówkowy, częściowej sprzedaży (odkupienia) certyfikatów inwestycyjnych FIZAN SGB.

Spadek wartości i sprzedaż odniesiona na fundusz aktualizacji wyceny w kwocie 559.077,80zł. Zwiększenie funduszu aktualizacji wyceny nastąpiło z tytułu naliczenia rezerwy na podatek dochodowy odroczony od spadku wartości w kwocie 106.227,00zł.

Bufory

Na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym Bank utrzymuje kwotę kapitału podstawowego Tier I, dodatkową w stosunku do kapitału podstawowego Tier I utrzymywanego na potrzeby spełnienia wymogu w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art.92 ust.1 rozporządzenia 575/2013 w wysokościach podanych w tabeli:

rodzaj bufora	poziom bufora	dodatkowa kwota kapitału Tier I (do utrzymania)
bufor zabezpieczający	2,50%	3 305 291,23
bufor antycykliczny	0,00%	0,00
bufor systemowy	3,00%	3 966 349,47

RYZIKO BIZNESOWE

Ryzykiem biznesowym Bank zarządza poprzez opracowywanie planów strategicznych i ich modyfikację oraz opracowując plan ekonomiczno-finansowy. Opracowywanie ww. planów uwzględnia wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyk oraz adekwatność kapitałową w okresie planowanym oraz przeprowadzane testy warunków skrajnych (stress-testy).

Proces zarządzania ryzykiem biznesowym w Banku obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka.

Podział zadań i raportowanie.

1) Wydział Marketingu:

- a) przy współpracy w Wydziałem Produktów Bankowych zbiera i opracowuje dane marketingowe na potrzeby:
 - przeprowadzanych przez Bank wewnętrznych kampanii reklamowych,
 - wdrażania nowych produktów i modyfikacji produktów znajdujących się w ofercie Banku (np. analiza konkurencji),
- b) opracowuje i przekazuje Głównemu Księgowemu założenia do planu ekonomiczno-finansowego w terminach zgodnych z ich sporządzaniem,
- c) opracowuje plan marketingowy zgodnie z założeniami strategii Banku i przedstawia półroczne sprawozdanie z jego wykonania Zarządowi Banku,
- d) przeprowadza badania marketingowe (np. merchandising w oddziałach przynajmniej raz w roku) oraz innego typu badania na zlecenie Zarządu (np.: analizę zamkniętych rachunków lub badanie satysfakcji klienta).

2) Główny Księgowy:

- a) sporządza plan finansowy Banku i w cyklach kwartalnych przedstawia Zarządowi i Radzie Nadzorczej jego wykonanie,
- b) współuczestniczy w opracowaniu Strategii Banku w terminach jej sporządzania.

3) Wydział Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości:

- a) po sporządzeniu, analizę rentowności Oddziałów raportuje do Zarządu Banku,
- b) raportuje do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej wyniki testów warunków skrajnych z częstotliwością określoną w regulacjach dedykowanych poszczególnym ryzykom,
- c) dokonuje corocznej weryfikacji zapisów regulacji dotyczącej ryzyka biznesowego i przedstawia Zarządowi Banku propozycje zmian.

4) Dyrektor Sieci Sprzedaży:

- a) w okresach rocznych sporządza plan sprzedaży i przedstawia do zatwierdzenia Zarządowi Banku,
- b) w okresach miesięcznych sporządza realizację planu sprzedaży i raportuje Zarządowi Banku.

5) pozostałe wydziały Centrali do 10 dnia kalendarzowego po zakończeniu kwartału przekazują do Wydziału Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości dane do analizy rentowności Oddziałów.

6) Komitet ZAP analizuje ryzyko biznesowe w zakresie i terminach zgodnych z Regulaminem funkcjonowania Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami-Komitetu ZAP”.

Sposób ograniczania ryzyka w procesie zarządzania uzależniony jest od skali i charakteru narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka i następuje przede wszystkim poprzez działania zapobiegawcze, limitowanie i transferowanie ryzyka.

Na niezidentyfikowane ryzyka, które mogą wystąpić w przyszłości, Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne.

RYZIKO BRAKU ZGODNOŚCI

1. Bank dąży do zapewnienia zgodności w celu:
 - 1) ograniczenia ryzyka braku zgodności, ryzyka prawnego, ryzyka reputacji oraz ryzyka operacyjnego;
 - 2) ochrony interesów klientów;
 - 3) budowania korzystnego wizerunku Banku jako instytucji szanującej przepisy prawa, regulacje wewnętrzne, wytyczne regulatorów i przyjęte standardy postępowania.
2. Skutkami naruszeń compliance w zakresie ryzyka braku zgodności mogą być:
 - 1) wystąpienie sankcji prawnych bądź regulaminowych;
 - 2) materialne straty finansowe;
 - 3) naruszenie lub utrata reputacji Banku.
3. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności
 - 1) Rada Nadzorcza w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności:
 - nadzoruje wykonywanie przez Zarząd obowiązków dotyczących zapewniania zgodności zarówno w ramach funkcji kontroli, jak i zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - zatwierdza niniejsze zasady (w tym regulamin funkcjonowania komórki ds. zgodności) i nadzoruje ich przestrzeganie;
 - co najmniej raz w roku ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, w oparciu o okresowe (w tym roczne) raporty komórki do spraw zgodności oraz informacje od Zarządu;
 - informuje Spółdzielnię o wynikach oceny, o której mowa w pkt. 3).
 - 2) Zarząd Banku w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności m.in.:
 - odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, w tym za ustanowienie stałej i skutecznie działającej komórki do spraw zgodności, organizację procesu zarządzania ryzykiem oraz nadzór nad jego funkcjonowaniem;
 - odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie oraz zapewnienie przestrzegania niniejszych zasad;
 - odpowiada za składanie sprawozdań Radzie Nadzorczej w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
 - w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu niniejszych zasad podejmuje środki naprawcze lub dyscyplinujące;
 - odpowiada za zapewnienie niezależności komórki ds. zgodności;
 - zapewnia odpowiednie zasoby kadrowe komórki ds. zgodności, niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz konieczne środki finansowe do systematycznego podnoszenia kwalifikacji;
 - zapewnia komórce ds. zgodności dostęp do dokumentów, informacji, potrzebnych danych do wykonywania obowiązków służbowych, w tym do uzyskiwania pomocy od pracowników odpowiednich komórek, a w przypadku zaistnienia potrzeby zamawiania ekspertyz zewnętrznych.
 - 3) Zadania kadry kierowniczej podejmowane w działaniu podległych komórek i jednostek organizacyjnych:
 - udział w projektowaniu oraz wdrażaniu mechanizmów kontrolnych w zakresie zapewniania zgodności;
 - nadzór nad przestrzeganiem zasad w zakresie ryzyka braku zgodności, a także innych regulacji wewnętrznych;
 - kształtowanie świadomości obowiązku przestrzegania panujących norm;
 - promowanie zasad dobrej praktyki bankowej i zachęcanie do przyjmowania postaw etycznych;
 - zaznajamianie podległych pracowników z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi;
 - monitorowanie zgodności wewnętrznych aktów prawnych z przepisami zewnętrznymi i wewnętrznymi oraz stanowiskami i wytycznymi regulatorów (w szczególności dot. centrali Banku);
 - identyfikacja ryzyka braku zgodności podczas bieżącej pracy, w szczególności podczas niezależnego testowania oraz współpracowanie z komórką ds. zgodności w zakresie oceny zidentyfikowanych w komórkach/jednostkach organizacyjnych Banku naruszeń compliance;
 - wykonywanie i nadzorowanie działań zaradczych zmierzających do obniżenia narażenia banku na ryzyko braku zgodności;
 - identyfikowanie potencjalnych i rzeczywistych konfliktów interesów występujących w ich obszarach odpowiedzialności.

- 4) Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani są do:
- znajomości przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w zakresie wykonywanych przez nich obowiązków. W intranecie Banku na bieżąco Biuro Zarządu zamieszcza zmiany w przepisach wewnętrznych;
 - bezwzględnego przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Informacja o zmianach w przepisach prawa prezentowana jest w intranecie Banku – repozytorium plików – Wydziału ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej – katalog Zmiany w przepisach prawa;
 - informowania komórki ds. zgodności o przypadkach naruszeń compliance, w szczególności niezwłocznie w przypadku naruszeń o charakterze znaczącym lub krytycznym;
 - zgłaszania do komórki ds. zgodności własnych pomysłów dotyczących możliwości ograniczania naruszeń compliance;
 - dbałości o dobre imię Banku i godne jego reprezentowanie;
 - lojalności wobec Banku, w którym są zatrudnieni;
 - wykorzystywania posiadanej wiedzy i kwalifikacji w interesie Banku i jego klientów;
 - niepodejmowania czynności, które mogłyby doprowadzić do konfliktu interesów pomiędzy nimi a Bankiem, w szczególności nie powinni podejmować działań konkurencyjnych wobec Banku, w którym są zatrudnieni;
 - nienadużywania zajmowanego w Banku stanowiska do osiągnięcia nienależnych osobistych korzyści;
 - okazywania szacunku wobec pracowników podległych, w tym w szczególności niestosowania jakichkolwiek form mobbingu lub dyskryminacji.
- 5) Komórka ds. ryzyka zgodności. W Banku rolę komórki ds. zgodności w 2019 roku pełnił Wydział ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej. Zadania komórki:
- prowadzenie rejestru naruszeń compliance;
 - sporządzanie na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej informacji dotyczących stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności, zmian w poziomie ryzyka;
 - przedstawianie Zarządowi propozycji działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania takich naruszeń przepisów prawa i norm postępowania w przyszłości;
 - bieżące informowanie Zarządu o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance;
 - monitorowanie na bieżąco zmian w zewnętrznych przepisach prawa; informowanie pracowników Banku o zaistniałych zmianach w zewnętrznych przepisach prawa, poprzez zamieszczenie zmian w intranecie Banku – repozytorium plików – Wydział ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej;
 - opiniowanie nowych produktów lub procesów pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń compliance;
 - opiniowanie procedur wewnętrznych lub wzorów umów, pod kątem ich zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa oraz występowania ewentualnych zapisów, które mogłyby wygenerować naruszenie compliance (z wyjątkiem wzorów przygotowywanych przez Spółdzielnię lub Bank Zrzeszający); Zadanie to wspomagane jest przez Kancelarię prawną, która dokonuje także weryfikacji dokumentów tworzonych przez Bank, w tym dokumentów niestandardowych pod względem formalno-prawnym;
 - opiniowanie materiałów reklamowych Banku (z wyjątkiem materiałów przygotowywanych przez Bank Zrzeszający) pod względem posiadania wymaganych zapisów względem klientów banku;
 - monitorowanie realizacji zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne, w tym przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Spółdzielnię;
 - monitorowanie realizacji zaleceń wydanych przez Prezesa Zarządu w wyniku niezależnego testowania i innych kontroli przeprowadzanych w Banku;
 - projektowanie, wprowadzanie i stosowanie procedur i metodyk zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - kształtowanie świadomości istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku;

W celu zapewnienia zgodności Pracownicy Banku, komórka ds. zgodności oraz członkowie organów Banku korzystają z pomocy świadczonej przez współpracujących z bankiem radców prawnych.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmowało w szczególności następujące obszary:

1. ochronę danych osobowych, zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych;
2. ochronę konkurencji i konsumentów, zgodnie z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów;
3. zwalczanie nieuczciwej konkurencji, zgodnie z ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji;
4. przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;
5. zachowanie tajemnicy bankowej i tajemnicy przedsiębiorstwa, zgodnie z ustawą Prawo bankowe i ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji;
6. przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
7. kredyty konsumenckie, zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim;
8. kredyty hipoteczne, zgodnie z ustawą o kredycie hipotecznym;
9. obowiązki informacyjne Banku, zgodnie z ustawą Prawo bankowe;
10. etykę bankową (dobre praktyki bankowe) zgodnie z Kodeksem Etyki Bankowej przyjętym przez Związek Banków Polskich;
11. umowy outsourcingowe, zgodnie z ustawą Prawo bankowe;
12. bancassurance;
13. nietrafiona/nieuczciwa sprzedaż (misselling);
14. uchwały i rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego;
15. realizację zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne, w tym przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Spółdzielnię.

Poziom ryzyka braku zgodności w 2019 roku uznano jako niski.

Straty z tytułu ryzyka na 31.12.2019 rok nie przewyższają 30% wskaźnika bazowego.

Nie ustalono nieprawidłowości krytycznych oraz znaczących w całym 2019 roku.

W stwierdzonych przypadkach naruszenia zgodności w 2019r. podjęte zostały działania naprawcze.

RYZIKO UTRATY REPUTACJI

Bank w 2019 roku wdrożył zasady zarządzania ryzykiem, utraty reputacji. Oceniając poziom ryzyka Bank uwzględnił:

1. czynniki będące konsekwencją działań Banku i sposób postrzegania banku przez opinię publiczną,
2. czynniki zewnętrzne, w tym różnorodne zdarzenia, negatywne informacje o sektorze bankowości w Polsce, o Banku i jego pracownikach.

Przeprowadzona ocena poziomu ryzyka wykazała brak symptomów wskazujących na naruszenie reputacji Banku, dlatego poziom niski.

AKTYWA OBCIĄŻONE I WOLNE OD OBCIĄŻEŃ

Formularz A – Aktywa						
			Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
			010	040	060	090
010	Aktywa Banku		2 702 846,75	0,00	1 358 295 198,32	9 806 139,31
030	Instrumenty kapitałowe		0,00	0,00	12 542 980,69	0,00
040	Dłużne papiery wartościowe		0,00	0,00	169 758 279,79	0,00
120	Inne aktywa		2 702 846,75	0,00	9 806 139,31	9 806 139,31
Formularz B – Zabezpieczenia otrzymane						

		Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia		
		010	040		
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank				
150	Instrumenty kapitałowe	0,00	0,00		
160	Dłużne papiery wartościowe	0,00	0,00		
230	Inne zabezpieczenia otrzymane	0,00	0,00		
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	0,00	0,00		
Formularz C – Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania					
		Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych	Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS		
		010	030		
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	1 115 000,00	2 702 846,75		
D – Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne					

ZMIENNE SKŁADNIKI WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego we Wschowie stosuje „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym we Wschowie”. Odpowiedzialność za należyte stosowanie „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze” ponosi Zarząd BS Wschowa. Realizując zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017r. dokonano oceny obowiązującego w Banku Spółdzielczym we Wschowie systemu wynagradzania i stwierdzono, że brak w nim elementów zachęcających do podejmowania nadmiernego ryzyka.

Bank korzystając z możliwości indywidualnego określenia sposobu i zakresu stosowania przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń stosuje Politykę zmiennych składników wynagrodzeń w ograniczonym zakresie ze względu na organizację wewnętrzną, rodzaj, zakres i złożoność prowadzonej działalności. Przyjmuje się, że dla celów Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym we Wschowie osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są członkowie Zarządu. Sporządzenie wykazu stanowisk zostało poprzedzone analizą

zakresów czynności i odpowiedzialności osób zajmujących stanowiska, o których mowa w art. 9ca ust. 1 ustawy – Prawo bankowe w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji.

W 2019 rok osobom zajmującym stanowiska kierownicze w rozumieniu zapisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017r. przyznano i wypłacono zmienne składniki wynagrodzeń. Przyznanie i wypłata zmiennych składników wynagrodzeń w 2019 rok nastąpiła na podstawie przyjętych w banku rozwiązań wynikających z zapisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017r.

Po dokonaniu analizy stanowisk, określeniu kręgu pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka do obowiązującego w Banku systemu wynagradzania Członków Zarządu Banku zastosowano w 2019r. zmienny składnik wynagrodzenia w rozumieniu Rozporządzenia tj. regulaminowa premia roczna. Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku jest podzielone na część stałą (wynagrodzenie zasadnicze określone w umowie o pracę) oraz część zmienną. Ponadto Członkowi Zarządu przysługuje odprawa emerytalno-rentowa kodeksowa, nagroda mająca charakter wyjątkowy, której podstawą nie jest ocena efektów pracy, dodatki do wynagrodzenia oraz odprawa pośmiertna. Udział składników stałych wynagrodzenia (płaca zasadnicza) w łącznym wynagrodzeniu zapewnia prowadzenie w Banku elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Część zmienną stanowi regulaminowa premia roczna przyznawana na podstawie efektów pracy Członka Zarządu. Rada Nadzorcza dokonuje oceny pracy Członka Zarządu w formie uchwały podejmowanej odrębnie dla każdego członka w głosowaniu tajnym. Przy ocenie pracy Członka Zarządu Banku Rada Nadzorcza uwzględnia zweryfikowany przez audytora zewnętrznego wynik finansowy netto. Ocena dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata, tak aby wysokość wynagrodzeń zależna od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością oraz zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ocenę.

Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:

1. zysku netto,
 2. zwrotu z aktywów (ROA),
- oraz dodatkowo:
3. wskaźnika należności zagrożonych,
 4. łącznego współczynnika kapitałowego,
 5. nadzorczych miar płynności M3 i M4.

Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:

1. efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie,
2. pozytywną ocenę kwalifikacji,
3. uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy,
4. wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez SGB lub kontrole KNF, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.

Stosunek stałych składników do zmiennych:

Stale składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie

lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do każdej z osób zajmującej stanowisko kierownicze.

Główne parametry oraz zasady ustalania wynagrodzeń zależnych od wyników:

Członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie wykonanie planu finansowego zostało zrealizowane na poziomie:

- 80% zysku netto;
- 80% zwrotu z aktywów (ROA);

oraz

- wskaźnik należności zagrożonych był nie wyższy niż określony w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym we Wschowie”;
- łączny współczynnik wypłacalności osiągnął poziom nie niższy niż rekomendowany przez KNF na dany rok,
- poziom nadzorczych miar płynności M3 i M4 jest zgodny z przepisami zewnętrznymi.

W 2019 roku 3 osobom zajmującym stanowiska kierownicze w rozumieniu zapisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017r przyznano i wypłacono zmienne składniki wynagrodzeń w formie premii rocznej. Przyznanie i wypłata zmiennych składników wynagrodzeń w 2019 roku nastąpiła na podstawie wyżej wymienionych rozwiązań.

W roku 2019 nie wystąpiły wynagrodzenia z odroczoną wypłatą.

W roku 2019 nie wystąpiły płatności związane z podjęciem i z zakończeniem zatrudnienia.

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.
Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach

pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

Stosowane mechanizmy kontrolne.

1. Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.
2. Wszystkie mechanizmy znajdują odzwierciedlenie w procedurach różnego szczebla – zarówno politykach, jak i procedurach operacyjnych stosowanych przez pracowników niższego szczebla. Tym samym stanowią kluczowy element definiujący pożądane zachowania w ramach pierwszej i drugiej linii obrony. Stosowanie zapisów procedur w praktyce jest monitorowane w ramach testów pionowych i poziomych.
3. W Banku stosuje się mechanizmy kontrolne:
 - a) automatyczne - wbudowane w systemy informatyczne, najczęściej wymuszające lub uniemożliwiające pewne działania np. wymuszenie akceptu powyżej pewnego limitu,
 - b) półautomatyczne np. monitorowanie limitów, wskaźników, weryfikacja danych,
 - c) manualne np. podział obowiązków, autoryzacja formalna na „drugą rękę”, uzgodnienia danych i inwentaryzacja, weryfikacja i analiza danych.
4. Mechanizmy kontrolne posiadane przez Bank to:
 - a) procedury;
 - b) podział obowiązków;
 - c) autoryzacja, w szczególności autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych;
 - d) kontrola dostępu;
 - e) kontrola fizyczna;
 - f) proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym;
 - g) inwentaryzacja;
 - h) dokumentowanie odstępstw;
 - i) wskaźniki wydajności;
 - j) szkolenia,
 - k) samokontrola.
5. Katalog mechanizmów zawarty w ust. 4 nie ma charakteru zamkniętego, w razie konieczności może być rozszerzany adekwatnie do cech procesu oraz ryzyka wystąpienia nieprawidłowości.

Ocena adekwatności i skuteczności systemu.

System kontroli wewnętrznej jest skuteczny i adekwatny. Wyniki niezależnego monitorowania, audytu wewnętrznego przeprowadzanego przez SSO SGB potwierdziły, że mechanizmy kontrolne są odpowiednio zaprojektowane i wystarczające dla ograniczenia zidentyfikowanego ryzyka i osiągnięcia celu kontrolnego.

Funkcja kontroli jest odpowiednia, stwierdzone nieprawidłowości zaliczone są do kategorii nieprawidłowości nieznaczających, rzadko małoznaczających.

Zadania wykonywane przez komórkę ryzyka braku zgodności są skuteczne, co wpływa na ograniczenie ryzyka braku zgodności przepisów wewnętrznych banku z przepisami zewnętrznymi.

Zarząd
Banku Spółdzielczego we Wschowie

**OŚWIADCZENIE ZARZĄDU BANKU
(CRR art.435.1 e))**

Zarząd Banku Spółdzielczego oświadcza, że ustalenia opisane w Informacji w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego we Wschowie dają pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

*Zarząd
Banku Spółdzielczego we Wschowie*

**OŚWIADCZENIE ZARZĄDU BANKU
(CRR art.435.1 f))**

Ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający został opisany w „Informacjach z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego we Wschowie według stanu na dzień 31.12.2019 roku” i poniżej wyszczególnionych kluczowych wskaźnikach zawartych w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku Spółdzielczego we Wschowie „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym we Wschowie”.

Kluczowe wskaźniki

<i>Nazwa limitu</i>	<i>Wysokość limitu</i>	<i>Wartość na dzień 31.12.2019r.</i>	<i>Stopień realizacji</i>
Ryzyko kredytowe			
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	Max 9%	5,04%	56,00%
Udział zagrożonych kredytów zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytów zabezpieczonych hipotecznie	Max 5,5%	2,66%	48,36%
Udział zagrożonych kredytów detalicznych w portfelu kredytów detalicznych	Max 10%	7,97%	79,70%
Udział portfela kredytów detalicznych w kapitale uznanym	Max 60%	37,36%	62,77%
Udział portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie w kapitale uznanym	Max 490%	426,00%	86,94%
Ilość przypadków przekroczeń limitów koncentracji wynikających z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady(UE) nr 575/2013	0	0	x
Ilość przypadków przekroczeń limitów koncentracji wynikających z ustawy Prawo bankowe	0	0	x
Ryzyko płynności			
Wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR	Min 100%	203,60%	203,60%
Nadzorcza miara płynności długoterminowej M3	Min 1,00	2,09	209,00%
Nadzorcza miara płynności długoterminowej M4	Min 1,00	1,26	126,00%
Wskaźnik urealnionej luki płynności do1 miesiąca	Min 1,00	1,56	156,00%
Wskaźnik koncentracji depozytów	Max 20%	15,98%	61,55
Ryzyko stopy procentowej			
Zmiana w skali roku wyniku odsetkowego netto w wyniku wzrostu/spadku stóp procentowych o 200 p.b. (% FW)	Max 14%	12,31%	87,93%

Ryzyko walutowe			
Udział regulacyjnego wymogu kapitałowego w funduszach własnych	Max 0,70%	0,00%	0,00%
Ryzyko operacyjne			
Udział w funduszach własnych strat i potencjalnych strat w okresie 01.01.2019r.-31.12.2019r. w kategorii:			
oszustwa wewnętrzne	Max 0,20%	0,00%	0,00%
oszustwa zewnętrzne	Max 0,40%	0,00%	0,00%
zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Max 0,10%	0,00%	0,00%
klienci, produkty, praktyka biznesowa	Max 0,60%	0,14%	23,33%
szkody związane z aktywami rzeczowymi	Max 0,10%	0,00%	0,00%
zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Max 1,00%	0,02%	2,00%
wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Max 4,10%	0,37%	9,02%
Suma strat dla wszystkich kategorii w funduszach własnych	Max 6,50%	0,53%	8,15%
Ryzyko kapitałowe			
Współczynnik wypłacalności	Min 14,50%	16,97%	117,03%
Współczynnik kapitału Tier1	Min 11,50%	15,78%	137,22%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier1	Min 10,00%	15,64%	156,40%
Udział kapitału rezerwowego w Tier1	Min 70,00%	73,38%	104,83%
Wskaźnik dźwigni finansowej	Min 3,00%	8,78%	292,67%

W 2019 roku:

- nie wystąpiły przekroczenia limitów:
 - koncentracji wynikających z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady(UE) nr 575/2013,
 - koncentracji wynikających z ustawy Prawo bankowe,
- Bank przeprowadzał wyłącznie operacje zaliczane do portfela bankowego.

Zarząd
Banku Spółdzielczego we Wschowie